

DE

DELAVSKA ENOTNOST

6. FEBRUARJA 1971 — ŠT. 5 — L. XXVIII

pravi naslov za denarne zadeve
ljubljska banka

POBUDA KOMISIJE ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN KULTURO PRI RS ZSS

O KULTURNI AKCIJI

Družbeni dogovor naj bi tudi sindikatom opredelil
torišče kulturnega delovanja

Sedanji trenutek ocenjujemo kot zelo primeren za razpravo in dogovor o tem, kako na Slovenskem organizirati vsesplošno kulturno akcijo. Tako so povedali vsi udeleženci razprave na zadnji razširjeni seji komisij za izobraževanje, znanost in kulturo pri RS ZSS, za katero je komisija pripravila teze o kulturni akciji.

Mimogrede povedano, vabljeni kulturni delavci so se seje udeležili polnoštevilno, kar kaže na povečano zaupanje v to, da so se končno tudi razmere na področju kulture začele popravljati.

Ugotavljali so, da je čas ugoden za tak dogovor prav zato, ker se zdaj ustanavljajo kulturne skupnosti, nemara pa tudi zato, ker se je v času priprav na sprejemanje dveh sistemskih zakonov s področja kulture na

Slovenskem splošno razpoloženje vendarle nekoliko nagnilo v prid kulture. Dogovor o akciji se končno snuje pravočasno, ker sledi kot nadaljevanje načelnih opredeljevanj vloge, pomena in funkcij kulture v naši družbi.

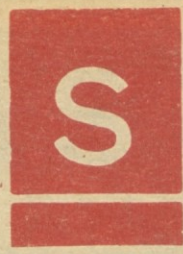
Razpravam v CK ZKS, ki so razčlenjevale vlogo kulture kot bistveno določilo celotnih naših družbenih teženj, naj bi sledila kulturna akcija, načrtna in stalna, ki bi notranje usmerjala naša prizadevanja in vodila k stvarnemu spreminjanju miselnosti, odnosov in razmer.

Ne gre torej za enkratno akcijo, pač pa stalno pobudo in

(Nadaljevanje na 2. strani)

ZAVAROVALNICA SAVA

Centrala: LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA CESTA 19/1
Poslovne enote: CELJE, ČAKOVEC, JESENICE, KOPER, KOPRIVNICA, KRANJ, KRŠKO, MARIBOR, MENGES, MURSKA SOBOTA, NOVA GORICA, NOVO MESTO, POSTOJNA, TRBOVLJE in LJUBLJANA s poslovalnicama Zagreb in Rijeka

SEJA PREDSEDSTVA RS ZSS:

Pohitimo z družbenim dogovorom o usmerjanju delitve dohodka

Nekaj pripomb na predlog zakona o usmerjanju delitve dohodka in osebnih dohodkov

Republiški svet ZSS je na svoji seji minuli ponedeljek na splošno pozitivno ocenil dopolnjeni predlog zakona o samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju o merilih za usmerjanje delitve dohodka in osebnih dohodkov. V to njegovo splošno oceno sodi

tudi mnenje, da kake bistvene spremembe zakonskega predloga niso potrebne, čeprav sicer nekatera določila niso najboljše. Predsedstvo je na ta določila izreklo svoje pripombe in jih skušalo uveljaviti v dogovoru z izvršnim svetom in z gospodarsko zbornico. To naj bi se

zgodilo še pred skupščinskimi razpravami o tem zakonskem predlogu v enotnem zboru delovnih organizacij in v republiškem zboru, ki bosta zasedala 9. oziroma 10. tega meseca. Predsedstvo je tudi že določilo svoja predstavnika, ki bosta v skupščinskih razpravah obrazlo-

žila stališča slovenskih sindikatov: to bosta storila Stjepan (Nadaljevanje na 2. strani)

Počitniško veselje

Foto: A. Agnič

Mercator

KAVA

V OKVIRU

Dinar ni enak dinarju, privarčevani dinar ni enak sposojenemu dinarju. Enaka sta si samo tistega dne, ko ju damo ali vzamemo: damo v hranilnico ali pa vzamemo kot posojilo. Potem gresta njuni poti narazen in oba postajata vsak dan lažja: za tistega, ki hoče s privarčevanim dinarjem kaj kupiti, in za tistega, ki mora sposojeni dinar vrniti. Prvi za privarčevani dinar dobi mnogo manj, kot pa bi zanj dobil tistega dne, ko ga je dal v hranilnico, drugi pa sposojeni dinar mnogo lažje vrne, kot pa si ga je sposodil, kajti med tem časom je precej izgubil na svoji vrednosti.

In tako je varčni Janezek kaznovan za svojo pridnost, razsipni Mihec pa nagrajen za svojo lahkomiselnost. Nekateri — kar številni so — ti nujni lastnosti imenujejo tudi drugače: Janezkovo varčnost imenujejo neumnost, Mihčevo razsipnost pa modrost za današnjo rabo.

V „normalnih“ letih inflacijskega ciklusa dobimo na privarčevani dinar obresti, ki so po pravilu precej nižje od vrednosti, za katero je dinar padel v prejšnjem letu. V letih pa, ko pod inflacijska gibanja potegnemo vsaj začasno črto in spremenimo

uradni tečaj dinarja, so ponovi več ali manj ista zgodba: za krajši čas so varčevalci sicer nagrajeni z nekajodstotno valorizacijo prihrankov, ki pa v divjem plesu cen in osebnih dohodkov, ki kmalu sledi spremembi tečaja, izgubi tako rekoč vsak pomen. Tisti pa, ki so pridno segali po kreditih, niso nič prizadeti: vrniti morajo isto vsoto, kot so si jo sposodili, samo s to razliko, da je vračanje te vsote kmalu po devalvaciji precej lažje, kot pa je bilo pred njo.

Ob sedanji devalvaciji se je ponovno postavilo vprašanje, ali

naj še naprej dovoljujemo, da prav tisti, ki spoštujejo dinar in ga varčno obračajo, nosijo na svojih plečih vse posledice inflacije?

Mnogi menijo, da ob devalvaciji ne bi smeli valorizirati samo hranilnih vlog, temveč tudi kredite — za toliko, kolikor dinar izgubi na vrednosti. To — valoriziranje kreditov — pa je, kot pravijo strokovnjaki, pravno nemogoče. Gledano samo s pravnega stališča to prav gotovo drži, toda kako pa je s pravno zaščito vseh tistih, katerim z razvrednotenjem dinarja razvrednotimo tudi

delo, s katerim so ga zaslužili?

Te dni je bilo v vrstah pred bančnimi okenci, kjer so občani dvigali zadnje obroke posojila za Skopje, slišati mnogo trpkih besed na račun razvrednotenja dinarja, ki so ga preeti vplačali — prav gotovo ne lahko — za obnovo Skopja in ki je v teh letih izgubil polovico ali pa še precej več svoje nekdanje vrednosti. Mnogi so rekli, da na takšne in podobne limanice ne bodo šli nikoli več — in gledano, samo s stališča, kaj so posodili in kaj jim je bilo vrnjeno, imajo tudi prav.

MILAN POGAČNIK

Privarčevani in sposojeni dinar

Na zadnji seji medobčinskega odbora sindikata delavcev gradbene dejavnosti v Celju, privedil jo je kolektiv Opekarn Ljubca, so udeleženci razpravljali o osnutku zakona o samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju o merilih za usmerjanje delitve dohodka in osebnih dohodkov. V razpravi so člani odbora ugotovili, da osnutek zakona ni tak, kot bi si ga gradbinci želeli. Preveč temelji na obdavljenju in sankcijah za tiste, ki dobro gospodarijo. Ovrgli pa so tudi misel osnutka zakona, da bi naj omejili najvišje osebne dohodke. Prav tako v osnutku zakona pogrešajo sankcije za tiste, ki delavcem ne bi zagotovili najnižjih osebnih dohodkov. M. B.

LJUBLJANA

NA LINIJI
323-554

LJUBLJANA

Pododbor za ceste pri RO sindikata delavcev prometa in zvez je na zadnji seji pregledal in odobril delovno gradivo za posvet o problematiki cestnega gospodarstva, ki naj bi bil še v tem mesecu. V drugi točki pa so spregovorili o tem, kako se kolektivni cestnih podjetij pripravljajo na II. kongres samoupravljavcev Jugoslavije.

-mi

MARIBOR

V tovarni avtomobilov in motorjev končujejo občne zbornice osnovnih organizacij sindikata, ki jih je v podjetju 23. Le še dve doslej nista opravili te svoje dolžnosti.

D. P.

Zaščititi najšibkejše

Predsedstvo ljubljanskega Mestnega sindikalnega sveta je na zadnji seji v zvezi z nalogami sindikatov pri izvajanju stabilizacijskih ukrepov podprlo že znana stališča republiškega sindikalnega sveta, ki zadevajo predvsem socialno varnost zaposlenih. Pri tem so člani menili, da bo v naslednjem obdobju še mnogo bolj kot doslej treba paziti na porast cen nasploh, zlasti pa osnovnih življenjskih potrebščin. Po mnenju predsedstva bi bilo najbolje, ko bi cene osnovnim življenjskim potrebščinam ostale na sedanji ravni. Da podjetja, ki proizvajajo tovrstne izdelke, ne bi poslovala z izgubo, naj bi znatno bolj kot doslej obdavčili luksuzne predmete, po katerih ne segajo ljudje z nizkimi osebnimi dohodki. Delavce, ki zaslužijo mesečno med 800 in 1.500 dinarji, bodo devalvacija dinarja in stabilizacijski ukrepi najbolj prizadeli, zato bi morali po mnenju predsedstva ljubljanskih sindikatov dobro razmisliti, kako to kategorijo delavcev še drugače zaščititi pred predvideno draginjo.

M. Z.

TOLMIN

Še mnogi manj kot 800 din

Velika večina delovnih organizacij na območju Občinskega sindikalnega sveta Tolmin je že opravila občne zbornice svojih sindikalnih organizacij.

„Osnovna in obenem najbolj razveseljiva ugotovitev ob letošnjih občnih zbornih je, da so se sindikalne organizacije v precejšnjem številu že dokopale do potrebne vsebine dela...“, nam je pripovedoval Evgen Golja, predsednik tolminskih sindikatov. „Primerov, da člani izvršnih odborov ne bi vedeli, kaj početi, praktično ni več. Napredek v delu osnovnih organizacij je torej več kot očiten.“

Na vprašanje, kateri problemi so se na občnih zbornih na Tolminskem najpogosteje ponavljali, pa nam je Evgen Golja odgovoril takole:

„Lahko bi dejal, da so na večini občnih zborov spregovorili o osebnih dohodkih. Dejstvo namreč je, da je občinsko povprečje osebnih dohodkov razmeroma skromno, saj znaša le 1.160 dinarjev in kar 21% vseh zaposlenih zasluži manj kot 800 dinarjev na mesec. Posebno pereče pa je vprašanje osebnih dohodkov v industriji, kjer zasluži celo vsak tretji delavec manj kot 800 dinarjev mesečno. Tako vsaj v prvih devetih mesecih minulega leta...“

Na občnih zbornih so delavci menili, da so vzroki za zelo nizke osebne dohodke predvsem v visokih investicijskih obremenitvah. Predsednik občinskega sindikalnega sveta Tolmin Evgen Golja pa meni, da gre v marsikaterem primeru tudi za nepravilno usmeritev delovne organizacije.

A. U.

Pohitimo z družbenim dogovorom o usmerjanju delitve dohodka

Ni potrebe po spreminjanju družbenega dogovora o financiranju zdravstvenega varstva v letošnjem letu

(Nadaljevanje s 1. strani)

Šaubert, predsednik RO sindikata delavcev industrije in rudarstva ter Vinko Kastelic, predsednik RO sindikata delavcev družbenih dejavnosti.

SPREMINJEVALNI PREDLOGI

Po razpravi, v kateri so se razkrila različna mnenja glede nekaterih določil omenjenega zakonskega predloga, se je predsedstvo odločilo za naslednje spreminjevalne predloge:

– Zakon o usmerjanju delitve dohodka in osebnih dohodkov naj ne bi določal samo najnižjih osebnih dohodkov za poln delovni čas in predpisane delovnega učinka, temveč tudi merila za najvišje osebne dohodke.

– Izvršni svet SRS naj sicer ima pooblastilo za ukrepe, s katerimi bi zagotovil usklajeno gibanje delitve dohodka z gibanjem narodnega dohodka, vendar sprejemanje takšnih ukrepov ne more biti pogojeno samo s poprejšnjo ugotovitvijo, kaj o tem mislijo sindikati in gospodarska zbornica, temveč mora za te ukrepe dobiti poprej soglasje sindikatov in zbornice.

– Določbe tega zakona naj ne veljajo samo za gospodarstvo in družbene službe, temveč tudi za predstavnike organe, gospodarsko zbornico, državno upravo itd. Skratka ne sme biti nobenih izjem oziroma razlik.

Predsedstvo je bilo drugačnega mnenja kot gospodarska zbornica, ki je na svoji skupščini predlagala, da naj bi iz meril splošnega družbenega dogovora izključili nekatera temeljna mesta v delovnih organizacijah. Vodstvo slovenskih sindikatov meni, da takšna izjema ne bi bila upravičena in bo o tem skušalo prepričati tudi gospodarsko zbornico.

Mnenje članov predsedstva pa je bilo deljeno pri razpravi o tem, kdaj naj bi pričele veljati sankcije za tiste delovne organizacije, ki bi prekršile splošni družbeni dogovor o merilih za delitve dohodka in osebnih dohodkov. Predlog zakona postavlja za to točno določeni rok oziroma datum – 1. julija letos. Predsednik RO sindikata delavcev industrije in rudarstva Stjepan Šaubert je s tem v zvezi imel drugačen predlog: rok za te krsitve naj začne veljati tri mesece po sklenitvi splošnega družbenega dogovora. Možno je namreč, da tega dogovora za gospodarstvo in za negospodarstvo ne bomo uspeli uveljaviti do predvidenega roka, to pa bi pomenilo nujno, da spremenimo zakon še pred prvim julijem,

da se ne bi znašli pred tem, da bi določila zakona morali uveljavljati za nazaj, kar pa pravno ni sprejemljivo. Tisti člani predsedstva, ki so menili drugače – in ti so bili v večini, pa so sicer priznavali tehtnost te pripombe, vendar so menili, da bi ostali pri roku do 1. julija zato, da bi v polni meri izkoristili njegovo mobilizacijski učinek in tako pospešili priprave za sklenitev samoupravnih sprazumov in družbenih dogovorov o merilih za usmerjanje delitve dohodka in osebnih dohodkov.

Do razlik v mnenjih predsedstva je prišlo tudi glede vprašanja, kdaj naj bodo udeleženci splošnega družbenega dogovora za usmerjanje delitve na področju družbenih služb. Predlog zakona navaja samo Izvršni svet SRS in sindikate, predsednik RO sindikata družbenih dejavnosti Vinko Kastelic pa je menil, da bi bilo tem – enako kot pri družbenem dogovoru za gospodarstvo – moralno sodelovati tudi gospodarska zbornica. Ta predlog je po krajši razpravi predsedstvo tudi sprejelo.

ODKLONJENA DOPOLNITVE DRUŽBENEGA DOGOVORA O FINANCIRANJU ZDRAVSTVENEGA VARSTVA

Predsedstvo je nato razpravljalo tudi o predlogu skupnosti zdravstvenih zavodov SRS, da bi dopolnilo sprejeti družbeni dogovor o financiranju zdravstvenega varstva v letošnjem letu. Kot je znano, skupnost zdravstvenih ustanov tega družbenega dogovora ni podpisala, sedaj pa je izrazila pripravljenost, da ga popiše – če se ta dogovor zdravstvenega oziroma dopolni po posameznih točkah. Med drugim ta predlog predvideva, da se obseg zdravstvenega varstva uskladi z razpoložljivimi sredstvi tako, da se pri sklopanju pogodb med izvajalci in planiki zdravstvenega varstva določijo pravice koristnikov.

Odklonilo stališče do predlaganih dopolnitve družbenega dogovora o financiranju zdravstvenega varstva letošnjem letu je predsedstvo utemeljilo predvsem z dejstvom, da družbeni dogovor že izvaja in sicer nudi dovolj širok okvir za financiranje zdravstvenega varstva. Skupščina zdravstvenega zavarovanja delavcev in kmetov so finančne načrte za leto 1971 že sprejele in sicer s tembe družbenega dogovora sprejemale tudi pogoje financiranja. Kljub temu pa zadeva obseg pravic iz zdravstvenega varstva – to ni vprašanje družbenega dogovora, temveč stvar zakonov in statinov zdravstvenih skupnosti.

M. Ž.

Manj besed, več dejanj

Občni zbor sindikalne organizacije v Tovarni salonita v Anhovem: v letu 1974 nova cementarna!

Na občnem zboru osnovne sindikalne organizacije v tovarni Salonita v Anhovem smo pogrešali besedo delavcev iz proizvodnje. Iz razprave generalnega direktorja Milana Vižintina pa smo lahko razbrali, da bi se bilo treba o marsičem pogovoriti, kako bi boljše delali. Glede na to, da prav zdaj zaključujemo z rekonstrukcijo proizvodnje azbestcementnih izdelkov, bi bilo treba nekaj več reči o nadaljnjih vlaganjih v modernizacijo in razširitev proizvodnje cementa, kako izoblikovati nova me-

nila nagrajevanja in kako prilagoditi poslovanje najnovejšim stabilizacijskim ukrepom, saj je nedavna devalvacija dinarja prizadela tudi anhovske cementarje, ki za proizvodnjo cementa in azbestcementnih izdelkov uvažajo veliko surovin in bodo po dosedanjih ocenah pri akumulaciji na slabšem za blizu 1,3 milijarde S-dinarjev.

V opravičilo, da delavci na občnem zboru niso na glas spregovorili o vseh teh zadevah, lahko štejemo to, da so se pred tem občnim zborom zvrstili zbori že po sindikalnih organizacijah, v obratih, kjer je bila razprava, kot so povedali, mnogo bolj sproščena.

Ce se na kratko povrnemo k uvodnemu referatu inž. Jožeta Tinte, predsednika osnovne sindikalne organizacije v anhovski tovarni, potem lahko iz njegovih besed sklepamo, da so kljub številnim administrativnim posegom zvezne administracije, ki so bili v glavnem v njihovo škodo, vsa minula leta dobro gospodarili. Zlasti je bilo uspešno minulo poslovno leto. Proizvodnja azbestcementnih izdelkov, ki je vse do 1953. leta nihala med 8.000 in 15.000 tonami, je do leta 1961. leta narasla na 58.000 ton, lani pa že na 155.000 ton. Od leta 1960 pa do danes je proizvodnja cementa porasla od 100.000 na 300.000 ton.

Vendar čaka anhovske cementarje še veliko nalog. Po rekonstrukciji proizvodnje azbestcementnih izdelkov bodo že letos proizvedli 230.000 ton tovrstnih izdelkov, od tega 150.000 ton plošč in 80.000 ton cevi. S temi ploščami bi lahko vsako leto pokrili Soško dolino od Nove Gorice do Kanala v širini 500 m, s cevmi pa bi zgradili dvojni cevovod od Ljubljane do Carigrada. Pred anhovskimi cementarji pa je še tudi druga faza rekonstrukcije – izgradnja nove cementarne s 1.000 tonsko pečjo. Izgradnja nove peči in vsa druga nova strojna oprema je za anhovske cementarje življenjskega pomena: ne samo, da bo nudila boljše kruh več kot 2.000 zaposlenim in njihovim družinam, marveč pomeni tudi najkvalitetnejši cement pri nas in s tem mnogo večji dohodek podjetja.

Zato so si tudi na občnem zboru sindikata zadali nalogo, da bodo storili vse, da si do 1974. leta resnično zgradijo novo cementarno.

M. Ž.

ZAPISEK Z OBČNEGA ZBORA SINDIKALNE ORGANIZACIJE CESTNEGA PODJETJA MARIBOR

Kako dolgo še na račun ljudi?

Odločna zahteva Cestnega podjetja Maribor, da s predpisi čimprej uredimo položaj in financiranje cestnega gospodarstva

Člani sindikalne organizacije Cestnega podjetja Maribor so svoj letošnji občni zbor začeli z ugotovitvijo, da niso bili razrešeni bistveni problemi cestnega gospodarstva, ki so jih ugotavljali na občnem zboru pred dvema letoma. Zaradi neurejene zakonodaje v zvezi s položajem cestnega gospodarstva in financiranjem vzdrževanja, modernizacije, rekonstrukcije in gradnje cest je namreč tudi njihova delovna organizacija zdaj obravnavana kot nekakšna javna služba, katere finančni položaj krojijo drugi, drugič pa spet kot gospodarska organizacija, ki mora poslovati rentabilno in ki po veljavnih predpisih odgovarja za stanje cest na svojem območju.

Tako je 700-članski kolektiv cestnega podjetja Maribor zavrlo prevelike odvisnosti od financierjev v bistvu prisiljen prekomerno izčrpati svoje sile in celo nečloveško izkoristiti zaposlene, kakor so poudarili na občnem zboru. Gre namreč za to, da republiški cestni sklad kot glavni financer vzdrževanja javnih cest do skrajnosti odlaža sklepanje ustreznih pogodb. Cestno podjetje zaradi tega ne more pravočasno programirati in uskladiti poteka del. Namesto da bi bilo delo vsaj približno enakomerno razporejeno skozi celo leto, po nepotrebnem nastajajo „konice“, ki jih je možno odpravljati samo z delom v podaljšanem

delovnem času. Res je, da zavrlo tega cestni delavci bolje zaslužijo, toda če so prisiljeni delati po 300 in več ur na mesec, če nimajo prostih dni, mora to nujno vplivati na njihovo zdravje. Kdo bo nosil finančna bremena zdravljenja, preventivnih okrevanj itd.? Prav gotovo spet kolektiv, ki je po zakonu dolžan ceste vzdrževati v kar najboljšem stanju in mora po izkušnjah zadnjih dveh let celo iz dohodkov postranskih dejavnosti vlagati v javne ceste približno po 200 milijonov S. dinarjev, da bi izpolnjeval vsaj minimalne obveznosti.

Zaradi takšnega stanja so se delegati osnovne organizacije sindikata Cestnega podjetja Maribor, zbrani na občnem zboru, vnovič zavzeli na čimprejšnjo zakonsko ureditev problemov, ki jih težijo. Pri tem so poudarili, da še zlasti vztrajajo pri tem, da bi z zakonom kar najbolj jasno opredelili status cestnih podjetij, z drugim predpisom pa uredili problematiko financiranja vseh vrst del na javnih cestah. V zvezi z obojem so se hkrati odločno uprli poskusom, da bi njihovi dejavnosti odvzeli samoupravne pravice. Sedanje osnutke zakona o javnih cestah – trenutno so znane 4 variante – so namreč po vrsti ocenili kot neustrezne in kot nezaupnico samoupravljanju v cestnih podjetjih.

-mG

O KULTURNI AKCIJI

(Nadaljevanje s 1. strani)

prizadevanje vseh za kulturo zavzetih dejavnikov, gre za splošno ljudsko gibanje za kulturo in v kulturi, za nove pobude in za vrednotenje vsega v kulturi, pri čemer bi morali zlasti okrepite akcijo proti lažni kulturi.

Sindikati, ki so že pred časom opravili zelo konkretno delo z raziskavo med delavci o kulturi, si zdaj žele, da bi ta njihova nova pobuda dobila širša

razmerja. Zato naj bi o tezah razpravljali skupaj s Socialistično zvezo in Zvezo kulturno-prosvetnih organizacij, jih izpopolnili ter skupno sprejeli kot temeljno usmeritev za kulturno akcijo na Slovenskem. Sindikati si žele, da bi to usmeritev sprejeli kot družbeni dogovor, v katerem bi se tudi dogovorili, kdo naj bi bili nosilci posameznih kulturnih akcij.

Tudi v drugih republikah zasledimo podobna prizadevanja. V SR Srbiji pripravljajo na primer poseben „kongres kulturne akcije“. Začetek v Sloveniji naj bi bil nekoliko skromnejši, povezovali naj bi ga z ustanavljanjem kulturnih skupnosti. Ne gre namreč spregledati dejstva, da ima letos kultura v Sloveniji na voljo sredstva, ki so za dobro polovico večja od prejšnjih. S

tem denarjem pa bo mogoče le začeti popravljati sedanje razmere, pač pa z bolj premišljenimi politikami delitve tudi in predvsem povečevati kulturno akcijo.

Komisija se je na zadnji seji seznanila tudi s pripravami za ustanovitev kulturne skupnosti Slovenije in obravnavala družbeni dogovor o družbenem izobraževanju.

Pravna posvetovalnica DE

ODGOVOR:

Po določilih teneljnega zakona o delovnih razmerjih gre delavcu pravica do letnega dopusta v vsakem koledarskem letu. Kadar pa preneha delo delavca med letom, pri čemer je izrecno navedeno tudi prenehanje dela zaradi izpolnitve 40 let delovne dobe, mora delovna skupnost takemu delavcu do rešitve zagotoviti ta dopust, saj sicer lahko delavec zahteva odškodnino za neizkoriščen letni dopust. V primeru, za katerega vprašujete, torej lahko delavec vložiti tožbo za škodo, ki mu je nastala zavrlo tega, ker mu pristojni v podjetju niso omogočili, da bi izkoristil letni dopust.

A. POLJANŠEK

KUPON DE — Pravna posvetovalnica

Skupna izjava štajerskih in slovenskih sindikatov

Ob koncu minulega meseca se je v Gradcu mudila delegacija republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, ki jo je vodil predsednik RS ZSS Tone Kropušek. Delegaciji slovenskih sindikatov in deželnega vodstva štajerskih sindikatov – Zvezo avstrijskih sindikatov na Štajerskem je zastopal predsednik deželne eksekutive Edvard Schwarz – sta 29. januarja letos podpisali tudi naslednje sporočilo:

Predmet razgovora med deželna zvezama sindi-

katov Slovenije in Štajerske je bilo nadaljnje poglobljanje in razširjanje medsebojnih odnosov in sodelovanja. Razgovor je potekal v odkritem in prijateljskem vzdušju. Obe delegaciji sta izrazili pripravljenost za nadaljnje sodelovanje. Številne pristrane stike med slovenskimi in štajerskimi sindikati naj bi v prihodnje še okrepili. S tem želita obe delavski organizaciji tudi izven okvirov sindikalnih nalog – kjer doslej ni bilo nobenih razlik – prispevati svoj delež

k sporazumevanju med narodi.

Obe delegaciji poudarjata, da se bosta odločno uprli slehernemu poskusu kalitve dobrih sosedskih odnosov. V zvezi s tem delegaciji tudi obsojata posamezne ekstremistične izpade, ki so se doslej pojavljali v kakršnikoli obliki in ki zavirajo razvoj takega prijateljskega vzdušja, za kakršno si prizadevajo ne le člani sindikata, ampak tudi celotno prebivalstvo na obmejnem območju.

PO STOPINJAH PRIPOROČILA SINDIKATOV O NAJMANJŠEM ZASLUŽKU 800 DINARJEV ZA NORMALNO DELO V REDNEM DELOVNEM ČASU

In kaj bomo storili zdaj?

Potem ko smo v 27 številkah našega tednika z vseh zornih kotov osvetlili prizadevanja kolektivov, občinskih sindikalnih vodstev in Republiškega sveta ZSS, da bi v praksi kar najhitreje uresničevali priporočilo konference slovenskih sindikatov o najmanjšem zaslužku 800 dinarjev za normalno delo v rednem delovnem času, nam preostane še to, da poskusimo odgovoriti še na vprašanje, kako je omenjeno priporočilo odjeknilo med sindikalnim članstvom, kako daleč smo pravzaprav prišli po poti uresničevanja tega priporočila in slednjic, kaj bi še veljalo storiti.

PRITRJEVANJE Z RAZLOŽKI

Kjerkoli smo se pomenkovali z delavci, povsod smo slišali le za izraz pritrjevanja in pohvale akciji sindikatov, ker da so se – čeprav pozno – le ovedli svojega poslanstva in se kot edini družbeni dejavnik tudi v praksi učinkovito začeli potegovati za delavske pravice.

Mnenja naših sobesednikov iz 17 delovnih organizacij – vsega skupaj smo govorili z več kot 100 ljudmi – pa so se močno razlikovala glede tega, ali zaslužek 800 dinarjev mesečno zares predstavlja tisti minimum, ki delavcu še zagotavlja sicer skromno, vendar človeka vredno življenje.

Odgovore je mogoče strniti v dve skupini. Z ene strani so tisti, ki menijo, da bi ob stabilnih cenah zaslužek 800 din lahko bil zadovoljiv, z druge strani pa tisti, ki menijo, da naj bi spodnjo mejo krepko potisnili navzgor, če pa že to ne bi šlo, naj bi zaslužke vsaj občasno valorizirali glede na gibanje življenjskih stroškov. Glede na to, da smo v minulnem letu doživljali nepričakovano močno inflacijo in naraščanje cen, so toliko več argumentov imeli vsi tisti naši sobesedniki, ki so se zavzemali za diferenciacijo najnižjih zaslužkov tako z vidika socialnega statusa delavca kot tudi s stališča regio-

nalnega odmerjanja višine najnižjega zaslužka. Poenostavljeno rečeno: samskim delavcem naj bi bil zagotovljen nižji minimalni zaslužek, kot pa bi ga prejeli delavci z družinami in ker naj bi bilo življenje na deželi cenejše, kot pa v mestih, bi morali upoštevati tudi to razliko.

Neodvisno od vsega tega pa smo mladane povsod slišali še za naslednje, po svoje zelo zanimivo stališče: sindikati bodo „krivi“, če se bodo tako imenovani „lenuhi“ začeli sklicevati na njihovo priporočilo in zahtevali še več, čeprav že zdaj prejemo preveč glede na svoj delovni prispevek.

Če so takšna dejstva, kaj naj si ob njih mislimo? Predvsem kaže ugotoviti, da so naši sobesedniki zrelo in vsestransko presojali pota in možnosti, ki naj bi pripeljale do odločitve o „poštenih“ zaslužkih, ki bi delavcu in njegovi družini še zagotavljali normalno, čeprav skromno življenje. Celotni naš družbeno-ekonomski razvoj v času od lanskega poletja dalje, ko je bilo sprejeto omenjeno priporočilo sindikatov, razkriva, da bo na primeren način treba tudi pri osebnih dohodkih upoštevati značilnosti posameznih področij, oziroma z ukrepi, ki ne bi rušili načel delitve po delu, zagotoviti vsaj minimalen standard tudi družinam z enim samim hranilcem.

Nikakor pa se ni mogoče strinjati s pomislekom glede „lenuhov“. Če so namreč sindikati zahtevali najmanjši zaslužek 800 din, so hkrati terjali od vodstev delovnih organizacij, naj poskrbijo za takšne organizacijske, tehnične in ekonomske ter kadrovske ukrepe in spremembe, da bo vsako delovno mesto vsaj toliko rentabilno, da bo delavcu zagotavljalo najmanj tolikšen zaslužek.

DOSEGLI SMO VELIKO, TODA VSEENO PREMALO

Za pretežno večino kolektivov velja ugotovitev, da so se usmerili po tej poti. Čeprav v svojih prizadevanjih povsod niso bili in tudi niso mogli biti enako uspešni, so rezultati očitni. Če je na primer v mesecu

zacij. Spodbudna je tudi ugotovitev, da je večina kolektivov hkrati z zviševanjem zaslužkov najnižjim kategorijam zaposlenih poskrbela tudi za boljše vrednotenje kvalificiranega dela.

Po drugi strani pa ne moremo in ne smemo biti preveč zadovoljni s tem, kar smo na omenjenem področju dosegli v mesecih, ki so minili v času od prve konference slovenskih sindikatov do danes. Malce neprijetno je, denimo, dejstvo, da si v praksi stališče o najmanjšem zaslužku 800 dinarjev „za normalno delo v rednem delovnem času“ zelo različno razlagamo. V kolektivih so ga zvečine razumeli tako, da pač kaže s pravilniki o delitvi osebnega dohodka zagotoviti najnižjo osnovo 800 din, če seveda delavec v celoti in v redu izpolnjuje predpisano delovno dolžnost. Občinski sindikalni sveti pa zadevo zvečine drugače razlagajo. Po njihovem je normalni zaslužek tisti, ki se izoblikuje po normalni poti, toda v rednem delovnem času. To pomeni naslednje: če je v kolektivu normalno, da norme presega za toliko in toliko odstotkov, če zaposleni prejema dodatek za stalnost in še kakšno drugo posebno stimulacijo, naj bi tudi najslabše nagrajeni delavci po vseh teh osnovah zaslužili najmanj 800 din mesečno. Gre torej za bistveno razliko in bodo slovenski sindikati morali natančneje izoblikovati svoje stališče, ko se bodo zavzeli za tiste najnižje osebnih dohodke, ki naj bi veljali v letošnjem letu.

Da ne bi komurkoli storili krivice, za zaključek samo še to-le: tudi ob problematiki, ki jo obravnavamo, se je vnovič pokazalo, da sedanja metoda zbiranja statističnih podatkov ni primerna in da na podlagi ugotovitev statistike ni mogoče ukrepati.

Milan GOVEKAR

marcu lani kakih 30 % slovenskih delavcev še prejelo manj kot 800 dinarjev mesečno, jih je bilo septembra le še približno 9 %, ob koncu leta pa po vsej verjetnosti še manj. Čeprav za zdaj še ni dokončnih podatkov, je verjeti tistim informacijam, ki govore, da se zaradi zviševanja najnižjih zaslužkov ni zmanjšala akumulacija delovnih organi-

PRI ITALIJANSKIH SINDIKATIH

Poročali smo že, da se je mudila v gosteh pri Pokrajinskem vodstvu CGIL v Bologni delegacija mestnega sveta Zveze sindikatov Ljubljana. V eni prejšnjih številkih smo tudi že spregovorili o tem, kako v Italiji rešujejo probleme v zvezi z gradnjo socialnih stanovanj. Naš današnji zapis velja njihovim izkušnjam o urejanju otroškega varstva, mimogrede pa bomo povedali še to, kaj so predstavniki ljubljanskih sindikatov zvedeli v razgovorih v enem od večjih združenih podjetij v Imoli.

O varstvu otrok in skrbi za delavce

V BOLOGNI

V IMOLI ...

Glede na to, da je v Bologni že vse od kapitulacije dalje občinska uprava v rokah komunistične partije, nas je kajpak zanimalo, kako urejajo otroško varstvo. Tovariši na sedežu CGIL pa so nam povedali, da je bilo otroško varstvo vse do nekaj let nazaj izključno pod okriljem cerkve. To so nam potrdili tudi vzgojitelji v otroških vrtcih in jaslih, ki smo jih obiskali v eni izmed 18 četrti v Bologni.

Že po prvih razgovorih na vodstvu mestne četrti smo spoznali, da je otroško varstvo osrednja točka sporov med cerkvo in občinsko upravo. Slednja si namreč prizadeva, da bi s pomočjo občinskih sredstev, prispevkov sindikata in drugih družbenih institucij zagotovila primerno materialno in kadrovske osnovo za otroško varstvo. Po vsem, kar smo slišali in videli, lahko rečemo, da jim je to skoraj povsem uspelo, saj so vključili v vzgojno-varstvene ustanove nekaj več kot 80 % otrok. V teh ustanovah, ki so pod neposredno upravo mestnih četrti, vzgajajo otroke strokovno usposobljene negovalke in jih pripravljajo za šolo.

Veliko pozornosti posvečajo zdravstvenemu varstvu otrok. Vsak teden prireajo redne zdravniške preglede vseh otrok, pri čemer občasno sodelujejo poleg pediatrov tudi psihologi in sociologi. Še posebno zanimiv je njihov način varstva otrok na cesti. Večino otrok spremljajo na poti domov policisti, ki so zaposleni pri mestni četrti. Toda kljub vsem tem kvalitetam je dnevna oskrbnina za otroke v vzgojno-varstveni ustanovi razmeroma nizka, saj v poprečju ne presega 5000 lir, čeprav je njena višina odvisna od višine osebnih dohodkov staršev otrok.

Zadružni sektor po svoji moči ne predstavlja pomembnega dejavnika v italijanskem gospodarstvu, razen na področju kmetijstva se je pomembneje uveljavil le še v industriji, čeprav tudi tod nima kdove kako odločilnega vpliva. Največ tovrstnih podjetij se ukvarja s proizvodnjo kovinske galanterije.

Naš obisk v Imoli je veljal enemu izmed večjih zadružnih podjetij CIR – Anthos, ki proizvaja nekatere aluminijeve izdelke. Podjetje se je razvilo iz nekdanje popravilnice avionov in zdaj zaposluje 250 delavcev. Prva leta so delavci v tem podjetju delali po mesec ali dva brezplačno, da so se izkopal iz finančnih težav. Zdaj jim gre veliko bolje in vsi delavci, člani zadruga, dobijo ob upokojitvi ali izstopu po 250.000 lir odpravnine. Podjetje plačuje vsem upokojencem mesečno po 50 delovnih ur in trinajsto plačo.

Poslovno politiko podjetja usmerja 7-članski svet podjetja. Volitve v svet opravijo tako, da zberejo podpise za najboljše kandidate. Izvoljeni pa so tisti, ki dobijo največ glasov. Svet voli izmed svojih članov predsednika in njegovega namestnika, ki v bistvu opravlja funkciji direktorja in njegovega pomočnika. Imajo pa tudi kolegi, ki ga sestavljajo predsednik sveta, njegov namestnik ter vodje strokovnih služb. Ta organ odloča o komercialno-tehničnih zadevah, vendar mora vse pomembnejše odločitve posredovati v dokončno odobritev svetu.

Delavci so s takšnim sistemom upravljanja podjetja zadovoljni. Zadovoljni so tudi vodilni kadri. Podjetje je v skladu z organizacijo zadržane sistema le ena od proizvodnih enot, zato delavci ne morejo sprejeti sklepa o razpustitvi podjetja in prodaji strojev. FRANCE SLADIČ

KAKO UČINKOVITO OBVEŠČATI SAMOUPRAVLJAVCE

RAZISKAVE PRIČAJO o nezadostni obveščeni zaposlenih

Dosedanje raziskave na Slovenskem pa tudi sicer v Jugoslaviji razkrivajo, da so možnosti zaposlenih biti o dogajanju v svojih delovnih organizacijah temeljito in sproti obveščeni zares majhne. Tako je tudi razumljivo, da kljub dolgoletnim spoznanjem o vplivu obveščeni samoupravljalcev na učinkovitost samoupravljanja raziskave dokazujejo nizko stopnjo informiranosti zaposlenih o razmerah v njihovih delovnih organizacijah.

Katerokoli raziskavo, ki se je lotila obveščanja zaposlenih v delovnih organizacijah, vzemimo v roke – v vsaki bomo zasledili ugotovitev, da zaposleni premalo vedo o razmerah v delovni organizaciji, o poslovanju, gospodarskih uspehih in o svojem položaju. Na posvetovanju o aktualnih problemih samoupravljanja leta 1966 v Sarajevu je dr. Mišo Jezernik z ljubljanskega inštituta za sociologijo in filozofijo dejal med drugim tudi tole: „... Nesporno je namreč, da posluje najbolj učinkovito tista organizacija, v kateri je polno soglasje v ciljih in interesih članov ter organizacije kot celote. Indikator takšne identifikacije članov kolektiva z organizacijo kot celoto je tudi stopnja informiranosti zaposlenih. V Sloveniji smo pred nekaj leti raziskovali informiranost neposrednih proizvajalcev. Rezultati, do katerih smo prišli, so prav gotovo porazni, ker smo ugotovili, da je informiranost članov kolektivov na zelo nizki stopnji. Najbolj pa nas je presenetilo, ker nismo odkrili nobene razlike v informiranosti tistih, ki nikoli niso bili v organih samoupravljanja, in tistih, katerim je mandat v takih organih že potekal...“

Stopnja informiranosti ali obveščeni zaposlenih pa ni toliko odvisna od njihovega spola, starosti, socialnega porekla, članstva v samoupravnih organih, njihovega zadovoljstva pri delu, od delovnih razmer in razvitosti proizvajalnih sredstev, kot je odvisna od stopnje njihove izobrazbe, strokovne usposobljenosti in od položaja delovnih mest v organizacijski strukturi organizacije, v kateri delajo.

Raziskava Zavoda SRS za produktivnost dela v Ljubljani, ki jo je vodil pred leti dr. Stane Možina, je potrdila številne prejšnje trditve, češ da so naši delavci o razmerah v svojih delovnih organizacijah slabo obveščeni. Iz vprašanj, ki so jih raziskovalci zastavili 473 moškim in 657 ženskam v šestih industrijskih podjetjih in enem rudniku v Sloveniji, in iz odgovorov nanje to lahko trdimo. Delež pravih odgovorov v posameznih vsebinskih področjih je bil v poprečju naslednji: 1. osebni dohodki in bonitete v delovni organizaciji – moški 44 % in ženske 40 %, 2. tehnični in drugi vidiki delavnice, oddelkov in obratov – moški 57 % in ženske 51 %, 3. pogoji in možnosti za napredovanje – moški 48 % in ženske 37 %, 4. delovne pravice in dolžnosti – moški 53 % in ženske 47 %, 5. splošne značilnosti delovne organizacije – moški 62 % in ženske 60 %, 6. tehnične značilnosti delovne organizacije – moški 44 % in ženske 37 %, 7. splošna organizacija – moški 39 % in ženske 36 %, 8. delavsko samoupravljanje – moški 41 % in ženske 33 %, 9. položaj delovne organizacije v družbeno-ekonomskem sistemu SFRJ – moški 57 % in ženske 43 % ter 10. splošna načela socialistične ekonomike – moški 34 % in ženske 26 %.

Raziskovalci so izhajali iz predpostavke, da je odvisna uspešnost ali celo možnost zmosenih resnično sodelovati pri gospodarjenju in upravljanju delovne organizacije od stopnje njihove obveščeni o vidikih in podatkih, ki kakorkoli zadevajo samoupravljanje. Da torej daje večja obveščeni možnost za bolj učinkovito sodelovanje. Poudarili pa so le možnost, kajti resnična participacija, to je pripadnost in sodelovanje, ni neposredno odvisna od stopnje obveščeni. Se pravi, da obveščeni sicer ne odredajo njene pomembnosti kot pogoja za uspešno sodelovanje, nikakor pa ji tudi ne prisojajo tega, da bi pomenila edini pogoj za to! Samo sodelovanje zaposlenih je namreč odvisno od več dejavnikov, zlasti od interesa zaposlenih, od stopnje njihove identifikacije ali istovetenja z delovnim kolektivom, od položaja

svoje delovne organizacije v družbeno-ekonomskem dogajanju, od dejanske možnosti sodelovanja, ki vlada v delovni organizaciji, in končno tudi od njihove sposobnosti dojemanja, razsojanja in vrednotenja znanja, ki ga imajo. Omenjena raziskava je opozorila, da ne drži trditve nekaterih, češ da je možnost za sodelovanje zaposlenih pogoj za stopnjo in obseg njihovega stvarnega sodelovanja pri gospodarjenju in upravljanju delovne organizacije. Možnost za sodelovanje določajo družbeno-ekonomski in politični pogoji, ki so baza ali okvir v širšem smislu, organizacijska struktura delovne organizacije, ki bi morala zadostiti pogojem organizacije dela in poslovanja, in pogoji za komuniciranje. Ustrezna organizacijska oblika je neposredno odvisna od tehnologije in organizacije dela oziroma od poslovanja, medtem ko je njena kvaliteta odvisna od sposobnosti, znanja pa tudi volje vodstvenega kadra in organov samoupravljanja.

Obveščeni ni določena le s sposobnostmi dojemati in razumeti, marveč je odvisna tudi od drugih pogojev, ki se med seboj deloma prekrivajo tudi z drugimi pogoji dejanskega sodelovanja. Ti pogoji pa so:

1. odnos subjekta ali obravnavanega člana delovne skupnosti do informacijskega vira;
2. odnos tega subjekta do vsebine informacije ali sporočila;
3. ustrezna komunikacijska sredstva oziroma načini za medsebojno sporazumevanje in obveščanje;
4. sposobnost tega subjekta, da dojame vsebino sprejetih informacij ali sporočil.

Zato bi lahko v povzetku iz ugotovitev raziskovalcev pri Zavodu SRS za produktivnost dela v Ljubljani navedel tale sklep: če ima član delovne organizacije torej vse možnosti za sodelovanje pri gospodarjenju in samoupravljanju v svoji organizaciji in če tudi stvarno sodeluje, potem je uspešnost in kvaliteta tega njegovega sodelovanja in participacije odvisna od stopnje njegovega znanja in usposobljenosti, se pravi od stopnje njegove informiranosti ali obveščeni!

Obveščeni – to je znanje o ustreznih podatkih, pojmi in stvareh ter o njihovih medsebojnih odvisnostih, ki pridejo v poštev pri delu v delovni organizaciji – je torej očitno zelo široko področje. Zato kaže v nadaljevanju o tem še spregovoriti. Zlasti mislim na primerjavo podatkov o obveščeni zaposlenih pred nekaj leti in o njihovi obveščeni sedaj ...

DUŠAN REBOLJ

PRIHODNJIC: REZULTATI ZADNJIH RAZISKAV NISO SPODBUDNI ...!

Bilanca prekupevanja

Po informacijah zveznega deviznega inšpektorata je lani 36 delovnih organizacij sodelovalo v prepovedanih kupoprodajah deviz v vrednosti 3.670.000 dolarjev, od katerih je bila polovica prodana po znatno višji tečaju, kot je predpisan. Temu se pridružujeta še nelojalna konkurenca naših podjetij na tujih tržiščih in prezadolževanje v inozemstvu. Ti pojavi so zadnja leta dobili tak obseg, da na zakonih temelječe poslovanje velja že naravnost za nenormalno.

Najpogostješa oblika prepovedanih transakcij z devizami je bila kupoprodaja retencijske kvote, deviznih sredstev izvoznikov, deviz, ki jih dobe podjetja na račun amortizacije, ter deviz občanov. Prav poslednja oblika se je tako razširila, da so podjetja, ki se s tem ukvarjajo, odprla svoje podružnice v krajih, odkoder je največ delavcev, zaposlenih v tujini. Za te — dvakrat preplačane devize — so kupovala podjetja tisto blago, ki ga na trgu primanjkuje ter ga nato drago prodajala in ustvarjala visok dobiček. Kazni za taka dejanja so neznatne!

ZDRAVILO

Odbor gospodarskega zbora zvezne skupščine za industrijo in obrt predlaga, naj bi imele delovne organizacije pravico, da lahko vsak trenutek dvignejo vložen kapital — in zapustijo svojo banko — če bi se prepričale, da naložba ne ustreza več njihovim interesom. S tem bi končno banke postale „življenjsko zainteresirane“, da ima gospodarstvo glavno besedo pri politiki vlaganja.

V svežnju zakonskih predlogov o bodočem funkcioniranju bank in kreditno monetarnega sistema bi morali precizirati tudi, da vlagatelj lahko potegne iz banke poleg ustanoviteljskega deleža tudi ves kapital, ki izvira iz njegovega članstva v banki. Dober predlog! Če ga bo zvezna skupščina uzakonila, se bodo naše banke morda le dokopale do prepričanja, da ne gospodarijo s svojim denarjem.

BREST
POHIŠTVO

sporazumov med prizadetimi kolektivi in sankcije za tiste, ki se sporazuma ne bi držali. Odgovorni predstavniki slovenskega elektrogospodarstva, ki so pred dnevi na posebnem razgovoru pri predsedniku izvršnega sveta Stanetu Kavčiču seznanili s predloženim osnutkom, so se z njegovo vsebino strinjali. Če pa je tako, smemo pričakovati, da bodo vsebino predloga izvršnega sveta o družbenem dogovarjanju na področju elektrogospodarstva potrdili tudi prizadeti kolektivi in tudi dejansko začeli s pripravami na podpis tega sporazuma,“ je poudaril inž. Ivan Zupan.

-mG

Končno red v elektrogospodarstvu?

Potem ko so propadli vsi poskusi, da bi kolektivni elektrogospodarstva sami izoblikovali tak predlog družbenega dogovora o razreševanju odprtih vprašanj te gospodarske dejavnosti, ki bi upošteval tudi koristi, vpliv neposrednih odjemalcev ter najširše družbene interese na sploh, je republiški izvršni svet pripravil svoj predlog takega sporazuma.

Ko je član izvršnega sveta inž. Ivan Zupan na tiskovni konferenci pojasnjeval vsebino tega predloga, je med drugim poudaril naslednje:

„Glede na to, da bo predvidena gospodarska rast v SR Sloveniji v prihodnje zahtevala hitro rastočo proizvodnjo električne

energije; da je elektrogospodarstvo kot infrastrukturna panoga gospodarstva temeljnega pomena za razvoj drugih gospodarskih dejavnosti in sta torej za njegov bodoči razvoj zainteresirana tako gospodarstvo kot tudi celotna družbena skupnost; slednjič pa tudi glede na to, da bosta sredstva za gradnjo novih elektrogospodarskih zmogljivosti tudi v bodoče morala zagotavljati tudi gospodarstvo in družbena skupnost, je slovenski izvršni svet pri sestavljanju svojega predloga izhajal iz dejstva, da je treba takoj doseči sporazum o vseh perečih vprašanjih, katerih počasno ali napačno razreševanje bi lahko ogrozilo uresničitev

omenjenih ciljev. To pa pomeni, da vztrajamo pri tem, naj predmet družbenega dogovarjanja na področju elektrogospodarstva pomenijo naslednje skupine vprašanj:

optimizacija proizvodnje in prenosa v okviru elektrogospodarskega sistema Slovenije;

splošni pogoji poslovanja elektrogospodarstva podjetij;

režim in politika cen električne energije in

razširjena reprodukcija v elektrogospodarstvu, včevši način njenega financiranja.

Glede vseh teh vprašanj je izvršni svet že zavzel tudi povsem konkretna stališča, predvidel način razreševanja morebitnih ne-

ŠE VEDNO AKTUALEN ZAPIS Z ZASEDANJA SKUPŠČINE GOSPODARSKE ZBORNICE SRS

Boj dediščini preteklosti

Če nam gre za enotnost jugoslovanskega trga, mora najprej federacija odpraviti vse diskriminacijske elemente svojih ekonomskih funkcij, hkrati pa okrepiti tiste normativne in nadzorne funkcije, s katerimi bi preprečevala morebitne medrepubliške diskriminacije

V prejšnji številki DE smo napovedali, da bomo tokrat na kratko povzeli nekatere predloge skupščine Gospodarske zbornice SRS v zvezi z zagotavljanjem pogojev za enotnost jugoslovanskega trga. Obljubo zdaj izpolnjujemo.

Slovenska gospodarska zbornica med drugim sodi, da bi spriči sprememb, ki so predvidene v zvezi z bodočo funkcijo federacije, najprej morali okrepiti tiste normativne in operativne funkcije federacije, ki zagotavljajo enotnost jugoslovanskega trga. To pomeni, da bi morali kar najbolj zmanjšati sedanj in izredno bogati intervencionistični instrumentarij federacije na področju davčne, kreditne in zunanjetrgovinske politike, ki je doslej bolj razbijal kot pa ustvarjal enotnost tržišča. Ta mehanizem naj bi ohranili le še v toliko, kolikor je to potrebno glede na izvajanje skupno sprejete politike. V ta okvir torej sodi tudi podpiranje gospodarskega razvoja v manj razvitih republikah in pokrajinah, čeprav to v bistvu pomeni zavesten odstop od načela o enotnosti tržišča. „Tudi takšni izjemni ukrepi morajo biti časovno opredeljeni in nikakor ne dedni in za vedno zagotavljeni,“ je poudaril predsednik gospodarske zbornice Leopold Krese.

Če naj bi torej pri federaciji odpravili vse diskriminacijske in favorizacijske elemente njenih ekonomskih funkcij, velja hkrati

utrditi njene normativne in nadzorne funkcije, s katerimi bi lahko preprečevala morebitne nove monopolne položaje in medrepubliške diskriminacije. Boj proti takšnim pojavom naj bi prešel v pristojnost posebnega federalnega protimonopolnega organa, ki bi ga morali šele ustanoviti.

ENAK METER ZA VSE!

Za enotnost trga je po mnenju slovenskih gospodarstvenikov zelo pomembna tudi enotna politika pri izvajanju zveznih predpisov. Čeprav naj bi se zakonodajne pristojnosti federacije močno zožile, bi še vedno morali ostati enotni vsi tišči predpisi, ki zagotavljajo pravno varnost vseh ekonomskih subjektov na celotnem državnem območju. Take in enotne predpise pa bi morali brezpogojno in povsod izvajati na enak način. Za to bi morala poskrbeti federacija sama s tem, da bi organizirala svoje in od republik povsem neodvisne kontrolne službe.

Davčni sistem s svojim nad vse peštrim instrumentarijem po mnenju skupščine republiške gospodarske zbornice tudi lahko odločilno vpliva na enotnost tržišča. Če naj gospodarske organizacije na našem trgu nastopajo pod enotnimi pogoji, to pomeni, da je treba odpraviti teritorialne diskriminacije ter favoriziranje z ene in diskriminacije med panogami z druge strani. Zato naj bi v prihodnje

dosegli večjo enotnost pri obdavčitvi gospodarskih organizacij, torej enotnost najvažnejših davčnih oblik, osnov in temeljne davčne tehnike. Stopnje teh davkov bi morale biti sporazumno določene znotraj dogovorjenih razponov. Vsaka republika bi morala obvezno informirati javnost pred sleherno uvedbo pomembnejših davčnih olajšav za posamezne panoge ali podjetja, ki se srečujejo na jugoslovanskem trgu.

Taka enotnost je nujna tudi pri prometnih davkih. Slovenski gospodarstveniki se zavzemajo, da bi združili zvezne, republiške in občinske prometne davke na drobno v enoten davek. Hkrati naj bi v vsej državi enotno uredili olajšave, oprostitve in razvrščanje proizvodov in storitev v tarifne razrede. Poskrbeli naj bi tudi za to, da posamezne republike z nižjimi stopnjami prometnega davka ne bi mogle favorizirati posameznih vrst blaga. Ker pa na enotnost trga močno vpliva tudi struktura in politika na področju javnih izdatkov, s katerimi je mogoče doseči isto kot z davčno diskriminacijo ali favorizacijo, bi morali vsi nosilci javnih funkcij poskrbeti, da bi pri nabavah blaga in opravljanju storitev za njihove potrebe lahko konkurirali ponudniki iz celotne države.

Skupščina republiške gospodarske zbornice se je slednjič izrekla tudi za korenite spremembe carinskega, kreditnega in zunanjetrgovinskega sistema.

Komentatorjev stolpec

Delati doma ali odhajati na tuje?

Ob novem letu smo si precej prizadevali, da bi vsaj del delavcev, predvsem kvalificiranih, ki so začasno na delu v tujini, obdržali doma. Pri tem nismo imeli kaj prida uspeha, kriva pa naj bi bila premajhna prožnost naših služb za zaposlovanje in nepripravljenost gospodarskih organizacij, da bi sprejeli „ubežnike“, čeprav so se v tujini naučili marsikaj koristnega. Vsaj tako so pisali časopisi.

Ob teh trditvah pa bi si veljalo zastaviti naslednje vprašanje: ali bo jugoslovansko gospodarstvo res lahko čez noč zaposlilo ekonomske povratnike? Koliko bi jih lahko zaposlilo? In še: kako sploh redno zaposlovati odvečno delovno silo?

Odgovor na ta vprašanja še malo ni enostaven.

Kot je znano, je na začasno delo v tujino odšlo lani več kot 200.000 naših delavcev. Mednarodna organizacija dela je na podlagi proučevanja vračanja ekonomske emigracije v Evropi sestavila „model vrnitve“, po katerem se prvo in drugo leto vrne v svojo državo po 10 % ekonomskih emigrantov, po tretjem letu 40 %, po četrtem in petem letu pa 15 %, preostalih 10 % pa se ne vrne. Če bi ta model veljal za naše razmere, bi se moralo vrniti predlanskim in lani približno 130.000 delavcev. Vrnilo pa se jih je samo 36.000. Posledica tega pa je pomanjkanje kvalificirane delovne sile že sedaj.

Za naše razmere bi bilo najbolje, če bi se naša ekonomska emigracija zaustavila pri številu 100.000 letno, število povratnikov pa postopoma raslo, dokler se številki ne bi uravnovesili. Če bi se v bližnji prihodnosti doseglo ravnovesje med odhajanjem in vračanjem približno 100.000, emigracija ne bi več rasla, ljudje pa bi se vračali domov v poprečju po šestih letih.

Zastavlja se vprašanje, kako zaposliti 100.000 povratnikov in več kot 100.000 mladih ljudi, ki vsako leto zaključijo šolanje. Če bi hoteli zaposliti vse te ljudi, bi morala pri nas zaposlenost rasti po 5 % letno, toda v petletnem načrtu do 1975. leta je predvidena letna zaposlenost le od 2,5 do 3 %.

V evropskih državah se vedno bolj otepajo ekonomskih emigrantov, saj je konjunkturna že dosegla višek in je nezaposlenih vedno več, zato nekateri industrialci ocenjujejo, da bi bilo rentabilneje organizirati kakšno „delovno intenzivno“ proizvodnjo tam, bi uravnovesili. Če bi se v bližnji prihodnosti doseglo ravnovesje med odhajanjem in vračanjem sila. Nekaj ponudb te vrste so že naslovili tudi jugoslovanskim gospodarstvenikom.

V nemirnih ekonomskih razmerah v svetu in doma, ko je dolgoročno usmeritev gospodarstva težko predvideti, ne bi smeli zane-mariti prav nobene priložnosti za polno zaposlenost za delo sposobnih ljudi. Nedvomno je boljše pravočasno prisluhniti ekonomskih utripom in uvoziti tujo tehnologijo in organizacijo dela, kot na tujem prodajati roke in znanje pod ceno in v škodo naše normalne gospodarske rasti.

VINKO BLATNIK

TURIZEM LETOS

Po ocenah zveznega sekretariata za gospodarstvo se bo v letošnjem letu povečalo število nočitev za 10 do 12 %, devizni priliv pa od 18 do 20 %. Turistična zveza Jugoslavije pa predvideva, da bomo v letu 1971 dosegli poprečne turistične rezultate. Tako oprezna prognoza temelji na opozorilih ekonomistov, ki predvidevajo inflacijo in devalvacijo valut v nekaterih državah.

Če bodo naša hotelska industrija in drugi nosilci turistične aktivnosti z večjo spretnostjo prispevali k uresničitvi nalog in premagovanju obrtniškega načina dela, posebnih težav ne bo. Vendar pa je potrebno spremeniti stare poglede na hotelirstvo. Jasno je, da od hotelirstva, ki v svetu velja kot nizko akumulativna dejavnost, ne moremo pričakovati, da se bo samo bojevalo za mednarodno konkurenčnost našega turizma.

Novi tečaj dinarja je le ena od potez iz celotne zbirke stabilizacijskih ukrepov. Zato je, kot menijo predstavniki največjih delovnih organizacij iz Velenja, Slovenj Gradca in Raven na Koroškem, izredno težko že po tej prvi potezi ugotavljati, kakšen bo v prihodnje položaj delovnih organizacij. V nekaterih podjetjih jih zdaj zanima, kakšne bodo v prihodnje carine, kolikšne bodo izvozne premije, kakšen bo posredni in neposredni izvoz, skratka, kakšen bo v prihodnje zunanjetrgovinski režim. V ravenski železarni, kar je povsem razumljivo, pa čakajo na začetek uresničevanja napovedi, da se bo začel izboljševati položaj bazične industrije.

Pomembno je, da so si v večini delovnih organizacij v občinah Velenje, Slovenj

Gradec, Dravograd in Ravne na Koroškem že zdaj prizadevali za uveljavitev enega od osnovnih izhodišč stabilizacije — za optimalno izkoriščanje proizvodnih zmogljivosti. To pa so v precejšnji meri uspeli z vključevanjem

v mednarodno delitev dela. Letos bodo iz omenjenih štirih občin izvozili na tuja tržišča predvidoma za 40 milijonov dolarjev izdelkov, samo iz velenjskega „Gorenja“ pa za 20 milijonov dolarjev. Izvoz bo, v primerjavi z letom 1970, naraščal precej hitreje, kot je to predvideno za državo kot celoto. In če naj novi tečaj dinarja resnično spodbudi izvoz, potem je treba hkrati zago-

totiviti, da ne bodo naraščale cene reprodukcijskega materiala tako, kot so v zadnjih mesecih leta 1970. Obenem pa bi bilo treba spodbujati razvoj tiste industrije, ki bi proizvajala reprodukcijski material, ki ga na domačem

rentabilno proizvodnjo ter uvajati proizvodnje, ki zagotavljajo višji standard zaposlenih, omogočajo pa hkrati tudi odpiranje novih delovnih mest.

Seveda pa je potreben denar tako za optimalno izko-

nosilci družbene reprodukcije.

In končno velja zapisati še to, da v razpravah o pričakovanju nadaljnjih stabilizacijskih ukrepov vse bolj prevladuje pričakovanje, da je treba v prihodnje zagotav-

Devalvacija — le ena od potez

tržišču ni in ga moramo uvajati, so pa vse možnosti, da bi ga proizvajali v Jugoslaviji.

V občinah Velenje, Slovenj Gradec, Dravograd in Ravne na Koroškem je tudi prevladalo prepričanje, da je lahko vztrajanje na zastarelih oziroma nerentabilnih proizvodnih programih kljub tradiciji močno škodljivo. Zato so začeli v delovnih organizacijah opuščati ne-

riščanje sedanjih zmogljivosti kot za pospeševanje izvoza ter za prestrukturiranje proizvodnje. V zadnjih razpravah v družbeno-političnih in samoupravnih aktivnih je bilo dokaj pogosto poudarjeno, da je treba razbremeniti gospodarstvo obveznosti. Okrepitev materialne baze delovnih organizacij je nujna, če želimo, da naj postanejo delovne skupnosti dejanski usmerjevalci in tudi

ljati optimalno rast gospodarstva, upoštevalje pri tem naše realne materialne možnosti. Sicer pa se v delovnih organizacijah pripravljajo te dni tudi že na oblikovanje programov za uveljavljanje stabilizacijskih ukrepov, da bi tako delovne skupnosti čimprej in kar najbolj tvorno začele stabilizirati osnovne celice naše družbe — delovne organizacije.

M. L.

Prvi mesec rekordna proizvodnja

Uspešen začetek poslovnega leta v Zasavskih premogovnikih

Kolektiv Zasavskih premogovnikov se je lani ubadal z velikimi težavami, ki so mu onemogočile uresničiti proizvodni in poslovni načrt, to pa je vplivalo tudi na porast osebnih dohodkov zaposlenih, ki niso bili tolikšni, kot so predvidevali. Za leto so v podjetju planirali nekoliko manjše količine premoga, kot so jih pridobili lani, v glavnem zaradi pomanjkanja jamskih delavcev. Vendar pa so rudarji začeli letošnje gospodarjenje zelo uspešno, tako da utegnejo preseči predvideni program.

V januarju so rudarji Zasavskih premogovnikov nakopali kar 170.000 ton premoga, kar je glede na gospodarjenje zadnjih let nedvomno rekordna proizvodnja. Zanimivo je tudi to, da so imeli prejšnji mesec celo 8400 ton dnevne proizvodnje, kar je redke pojave glede na

jamske in druge razmere. Na tolikšen izkop so nedvomno vplivale ugodnejše razmere v zagorskem rudniku, kjer so v obratu Kotredež v glavnem zaključili večja investicijska in odpiralna dela in končali modernizacijo nekaterih naprav in transportnih poti.

Seveda pa bo letošnje gospodarjenje v tem največjem zasavskem podjetju odvisno od tega, ali bo v kolektivu uspelo najeti kredit oziroma posojilo za modernizacijo. V Zasavskih premogovnikih želijo namreč zagotoviti nadaljnje povečanje produktivnosti in s tem zmanjšanje proizvodnih in drugih stroškov, ker bo le v tem primeru poslovanje bolj ekonomično in bolj perspektivno. Nobenega dvoma ni, da bo premog še lep čas pomemben energetskega vira, seveda če bomo rudnikom omogočili modernizacijo in nekoliko ugodnejše pogoje poslovanja. Po drugi strani pa bo bolj produktivna proizvodnja omogočila hitrejšo rast osebnih dohodkov rudarjev. Lansko poprečje na zaposlenega v Zasavskih premogovnikih je znašalo samo 1290 din, to pa je glede na naravo dela v rudnikih popolnoma nesprijemljivo, saj znaša poprečje osebnih dohodkov v drugih industrijskih panogah znatno več.

-m-

NAMESTO LIKVIDACIJE V EKSPANZIJO

Smeli gospodarski načrti mariborskega podjetja za cestni tovorni promet »Špedtrans«

Mariborsko podjetje za cestni tovorni promet Špedtrans je bilo že pred dvema letoma na robu propada. Med zaposlenimi so povzročali nerazpoloženje neurejeni notranji odnosi, nizka akumulativnost, skromni osebni dohodki in zastareli prevozni park. Vse je kazalo, da bo morala občinska skupščina podjetje likvidirati. Vendar se to ni zgodilo, kajti v kolektivu so zbrali dovolj moči za ureditev notranjih odnosov.

V Špedtransu so že lani dosegli vidne uspehe, saj se je kolektiv uvrstil med najuspešnejše na mariborskem območju.

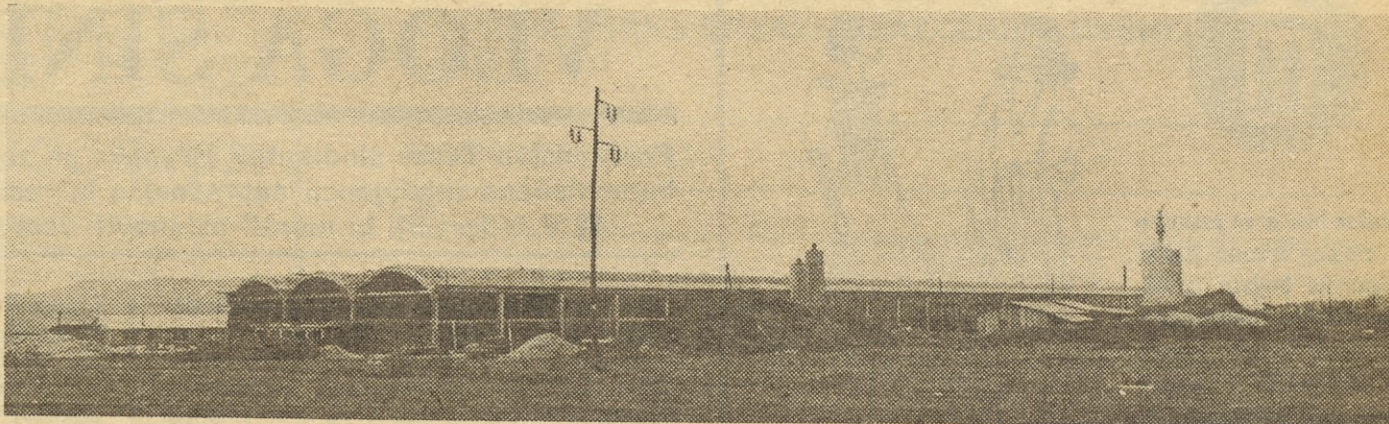
Tako so povečali celotni dohodek za več kot 60 odstotkov v primerjavi z letom poprej, amortizacija se je povečala skoraj za dvakrat, skladi pa so porasli za dva in pol krat. Z nakupom novih vozil in s povečanim obsegom prometa se je zviševalo tudi število zaposlenih. Posebno pozornost pa je Špedtrans posvetil storitvam v inozemstvu. Tako so že lani opravili kakih 40 % vseh voženj v tujini, devizni učinek v letu 1970 pa znaša približno milijon 400 tisoč dolarjev. V letošnjem letu nameravajo prevoze v tujih državah še povečati in raču-

najo, da bodo opravili v tujini že 60 % vseh prevoznih storitev. Letos bodo povečali število vozil, glavno skrb pa nameravajo posvetiti notranji organizaciji poslovanja, ter tako še bolj kot doslej izkoristiti sedanje zmogljivosti.

Špedtrans je tudi med prvimi podjetji v Mariboru, ki bo začelo uvajati v svoji administraciji elektronske naprave. V ta namen so že naročili računalnik in bodo že v prvih mesecih letos prešli na obračun s pomočjo najsodobnejših tehničnih naprav.

D. P.

S KAMERO PO KOLEKTIVIH

PRENOVLJENI STOL

Lani poleti so nedaleč od sedanje tovarne STOL – Kamnik začeli graditi novo. Z lastnim denarjem in deloma s kreditom mednarodne

banke za obnovo in razvoj – skupaj 20 milijonov dinarjev – bo kolektiv STOLA do maja letos zgradil tovarno

pisarniškega pohištva. Z moderno tehnologijo proizvodnje bodo v njej izdelovali velike serije pisarniških miz, omar in predalnikov. Mesečno bodo naredili približno 5000 enot. Nobena serija ne bo manjša kot 500 kosov. V

novem obratu bo delalo 170 ljudi, ki jih že usposablja za delo v novi proizvodnji. Novi prostori so pod streho in že montirajo stroje. Ko bo proizvodnja stekla, računajo, da bo šlo precej proizvodov tudi v izvoz.

KOLEKTIV TOVARNE »BAČA« PODBRDO PRAZNUJE POLDRUGO DESETLETJE SVOJEGA OBSTOJA

Brez skrbi za jutrišnji dan

Z udarniškim delom so si pomagali iz zadrege ● Za 15. obletnico nova predilnica

Pred petnajstimi leti je bila tekstilna industrija v Jugoslaviji izredno donosna. Zato se je nekdanji okrajni investicijski sklad v Tolminu tudi odločil, da izkoristi prazne prostore nekdanje italijanske vojašnice v Podbrdu in v njih ustanovi tekstilno tovarno.

Tako se je v dolini Bače rodil nov kolektiv, nova tovarna. Pravili smo ji – politična tovarna...

Hude bolezni kolektivu niso prizanesle. Kaj kmalu se je namreč izkazalo, da je bilo v Podbrdu premalo ljudi, zato so se morali delavci voziti na delo v tekstilno tovarno od

vsepostopod, največ pa s tolminskega konca.

Iz mesta so se ljudje vozili v tovarno na deželo. Poleg ponesrečene lokacije je pestila kolektiv od vsepostopod, največ pa s tolminskega konca. Izkazalo se je namreč, da bi lahko z denarjem, ki je bil potreben za adaptacijo, zgradili mnogo bolj funkcionalno in povsem novo tovarno.

Vrh vsega je tudi krivulja konjunktura v tekstilni industriji kmalu pričela lesti navzdol. Počasi, vendar vztrajno!

Ko je tovarna pričela obratovati, ni bilo govora o kakem perspektivnem razvojnem programu. Osnovni strojni park je bil kupljen tako rekoč na odpadu, zato tudi ni bilo možno misliti na organizacijo sodobne proizvodnje, ki bi dovoljevala bogatenje skladov in modernizacijo strojnega parka.

Delavci so spoznali, da jim preostane samo dvoje: da proizvodnjo v svoji tovarni v celoti modernizirajo ali pa da si poiščejo kruha drugod.

Odločili so se za težjo pot. Še bolj visoko so zavihali rokave in svoj delovni dan podaljšali na deset in več ur.

Kupili so nove tkalske stroje in sklenili, da si omislijo sodobno barvarno in predilnico za izdelavo česane volnene preje.

Odločitev samoupravnih organov je bila jasna in hkrati brezkompromisna. Zato nihče ni potožil, ko se je iz dneva v dan udeleževal prostovoljnega dela in nesebično žrtvoval popoldneve in popoldneve za grad-

njo nove predilnice, prizidka barvarne, nove transformatorske postaje, skladišča mazuta, podpornih zidov ob vodi...

Vrednost prostovoljno opravljenih del znaša danes že blizu 900.000 N-dinarjev.

Ko kolektiv Bače danes praznuje svojo 15-letnico, v nasprotju s preteklostjo za zaupanjem zre v prihodnost. Nove investicije, prizadevanja za čim hitrejšo modernizacijo podjetja že dajejo prve rezultate.

Grafikoni govore o porastu produktivnosti, o porastu rentabilnosti dela: medtem ko je pred dvema letoma ustvaril kolektiv »Bače« poltretji milijon dobička in poldrugi milijon za amortizacijo, se je že v minulemu letu povečal dobiček za pol milijona, sredstva za amortizacijo pa za milijon N-dinarjev.

Ko bo pričela z delom nova predilnica, bodo podatki o gibanju proizvodnje še bolj skokoviti. Oprema za predilnico, ki je že na poti v »Bačo«, je v glavnem izdelana v Ameriki. Nova predilnica bo zaposlovala blizu 45 ljudi, ki bodo delali v dveh, nekateri pa celo v štirih izmenah.

Drugo z drugim: ko ob petnajstletnici kolektiva tovarne volnenih izdelkov »Bača« ocenjujemo prehojeno pot, nas nehotje prevzema optimizem. Dosedanja uspeha prizadevanja kolektiva in vsakega posameznika v »Bači« so namreč najboljši poročila, da ljudem v tej tovarni tudi v prihodnje ne bo zmanjkalo kruha.

A. ULAGA

BREST POHIŠTVO

USPEŠNI NA TUJEM

Celje postaja čedalje bolj znano po lesni in pohištveni industriji. Lesna industrija stopa v korak s kovinsko predelovalno industrijo in kemično industrijo. Posebej uspešno pa se lesna industrija vključuje v izvoz. Največja delovna organizacija LIK SAVINJA je za Cinkarno največji izvoznik iz Celja. V tem kolektivu so sicer predvidevali, da bodo v letu 1970 izvozili za 2.000.000 dolarjev, vendar so to vsoto občutno presegli. Prvotno zastavljeni načrt izvoza so dosegli že ob tridesetletju, ker pa je bilo zadnje tromesečje zelo konjunktorno na tujih tržiščih, so prodali v tujino še za skoraj milijon dolarjev. Minulo poslovno leto so tako zaključili z 2.969.000 dolarji izvoza, kar predstavlja v vseh dosedanjih izvoznih letih največji uspeh in največje povečanje – kar za 48 %!

V kolektivu pričakujejo, da se bo tudi letošnji izkupiček izvoza ponovil. Pogodbe o izvozu so že podpisali in kažejo, da izvoz ne bo manjši.

M. Brecl

V OBJEKTIVU

Z LITROM NAD LITRE

Kmalu bo minilo sto let, odkar so avstroogrske oblasti ustanovile v Ljubljani merosodni urad. Še danes je v isti stavbi v Merosodni ulici Kontrola meril, eden od dvajsetih operativnih organov Zveznega zavoda za mere in plemenite kovine.

Njihova osnovna naloga je, da nadzorujejo izvajanje zakona o metriskem sistemu, da kontrolirajo vse naprave za javno merjenje. In še to, da kontrolirajo kakovost dragih kovin v nakitu.

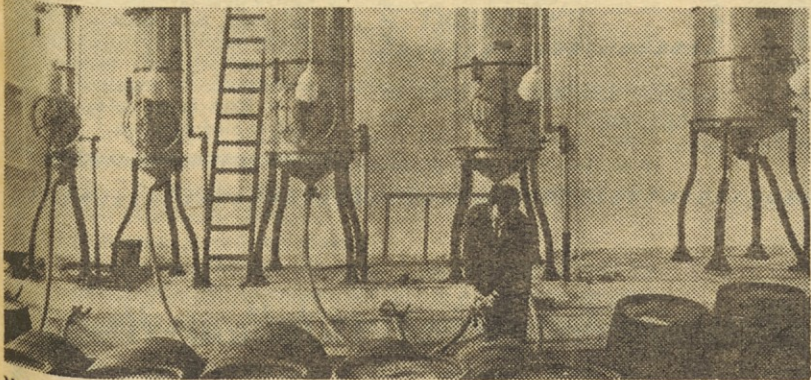
Nekaj številčk bo najbolj nazorno povedalo, kaj dela dvajset ljudi Kontrole meril v Ljubljani. Na leto pregledajo približno 1500 bencinskih črpalk, 6000 do 8000 sodov, 12.000 vodomerov, 15.000 tehtnic, 500.000 električnih števecv in 11 milijonov kozarcev. Zraven pa še precej kilogramov zlata, platine in srebra!

Njihovi kontrolorji delajo v glavnem na servisih in pri proizvajalcih. V kranjski Iskri jih je stalno pet ali šest. Tudi v Zlatarni Celje imajo stalnega kontrolorja. Doma pregledujejo največ le sode, tehtnice in drage kovine.

„Težave imamo s kadrom,“ so mi povedali. Zvezna uprava, kamor sodijo, jim reže kruh! Za povprečno 1430 dinarjev mesečno pa je težko dobiti tehnika z državnim izpitom. „V Sloveniji ustvarimo tretjino dohodka, porabimo pa ga le desetino. Radi bi bili samostojni, se pravi republiški.“

Kot so mi povedali, bi potem laže razvili dejavnost še za kontrolo drugih kompliciranih meril, ki so jih po zakonu iz leta 1961. dolžni kontrolirati. Tako pa morajo v korak s počasnim korakom razvoja, enakim za vso državo.

A. AGNİC

Naprave za merjenje sodov so, kot pravijo, še iz stare Avstrije. Zanimivo pa je, da stranka plača za merjenje, odstranitev starega žiga in vžganje novega 96 S-dinarjev. Niti za ogelje ni, pravijo.

Veliko litrov vode mora preteči, in to različno hitro, skozi vodomer, da ugotovijo, če je liter res liter.

Vsak izdelek iz zlata mora imeti tri žige, da gre lahko v trgovino. Enega udarijo oni, potem ko z risom neznanega in znanega zlata in raztopino, ki zlato topi, ugotovijo, če je čistost v obeh enaka.

Modna hiša je za jesensko – zimsko sezono 70/71 pripravila bogato kolekcijo damske konfekcije v aktualnih krojih, barvah in materialih. V prodaji bodo tudi ekskluzivni, visoko modni modeli plaščev, kostimov in oblek v zelo majhnih serijah.

PRODAJNI SERVIS

modna hiša

LJUBLJANA – MARIBOR – OSIJEK

Višje pokojnine

V vseh republikah, razen na Kosovu, so že sprejeli sklepe o povišanju pokojnin. V ožji Srbiji in Vojvodini so pokojnine linearno povišali za 17,6 %, v številni 5 % akontacije, ki so jo začeli izplačevati v drugi polovici minulega leta. V BiH so pokojnine povečali za 14,1 %, vračunana pa je tudi izredna lanskoletna 5 % akontacija. V Makedoniji so sklenili, naj lanska 5 % akontacija „ugasne“ in naj se pokojnine, določene do konca leta 1968, povečajo za 14 %, pokojnine iz leta 1969 pa za 12 %.

V Sloveniji, na Hrvaškem in v Črni gori pa niso sprejeli linearnega načina povečevanja. Na Hrvaškem so vse pokojnine povečali za 30 dinarjev in linearno še za 7,93 %, kar ustreza linearnemu finančnemu povečanju za 12,5 %. V Črni gori prejema upokojenci po 33 din in linearno še 4 % več kot doslej. V Sloveniji pa so vsi upokojenci dobili 20 dinarjev, s tem da bodo do konca 1968. leta upokojenci prejeli tudi linearno 17 % povečanje, upokojenci iz leta 1969 pa 12 % višje pokojnine.

... v jugoslovanskih sindikatih

O REFORMI VISOKOŠOLSKEGA ŠTUDIJA

BOSNA IN HERCEGOVINA

Na skupni seji predsedstev republiške konference Zveze sindikatov Bosne in Hercegovine, Socialistične zveze in Zveze mladine so med drugim spregovorili tudi o nadaljnji aktivnosti pri reformi visokega šolstva oziroma o reorganizaciji omrežja visokošolskih ustanov, ki jo je predlagala republiška izobraževalna skupnost. Dejstvo je, da je visoko šolstvo v BiH zelo razdrobljeno in ekstenzivno. Prav to pa je spodbudilo izobraževalno skupnost, da je pripravila predlog programa racionalizacije omrežja visokošolskih ustanov v republiki. Namesto razdrobljene mreže visokošolskih ustanov skupnost zdaj predlaga, naj bi osnovali od 19 do 21 večjih visokošolskih ustanov, ki bi imele v povprečju od 1200 do 2000 študentov. Tako povečane ustanove bi se lahko veliko lažje prilagodile potrebam gospodarstva. Zlasti očitna je potreba po hitrejšem odstranjevanju dvoletnosti v učno izobraževalnem procesu. Tako, na primer, dandanes obstajajo katedre za sociologijo kar na treh fakultetah: na pravni, filozofski in na fakulteti za politične vede. Reforma pa naj bi pripomogla k temu, da bi študenti hitreje dokončali študij. V 1968. letu je na primer fakultete in visoke šole dokončalo komaj 8,2 % študentov, medtem ko je višje šole končalo 27,7 odstotka študentov.

Spričo teh in nekaterih drugih dejstev so predsedstva vseh treh družbeno-političnih organizacij podprla predlog, da pospešijo reformo visokega šolstva v republiki.

KAKŠNA NAJ BO VLOGA SINDIKATA

Predsedstvo Zveze sindikatov Hrvaške je zavrnilo teze nekaterih, da je humanistična inteligenca naprednejša in radikalnejša kot delavski razred
● V federaciji bi morali ustanoviti federacijo sindikatov SFRJ

Pri oceni dosedanjega delovanja hrvaških sindikatov so se pojavile razlike med mnenjem večine, da je ta sindikat deloval relativno samostojno kot del jugoslovanskega sindikalnega gibanja, in mnenje nekaterih, da je bil sindikat „defenziven“ in ni dovolj nastopal v interesu svojega delavskega razreda.

Očitno prevladuje stališče, da je osnova za opredelitev položaja, vloge in nalog zveze sindikatov Hrvaške razredni interes delavskega razreda in delovnih ljudi te republike z vidika novega razvoja socializma in dosedanjih pozitivnih rezultatov sindikalnega gibanja. Kot množična politična organizacija delavskega razreda ima sindikat idejno izhodišče v programu ZKJ. Ne more pa biti konstituiran ali organiziran z namenom, da bi se „pogajal“ z birokratskimi silami v federaciji, v republikah ali na drugih ravneh. Delavski razred in narodi izvorno uresničujejo svoje suverene pravice v socialističnih republikah. Tezo, da je humanistična inteligenca naprednejša in radikalnejša kot delavski razred – zavoljo česar naj bi prevzela nacionalno vprašanje v svoje roke – je predsedstvo

republiškega sveta ZS zavrnilo z ugotovitvijo, da je revolucionarna osnova sindikata delavski razred kot najbolj napredni del narodov – Hrvatov, Srbov in narodnosti, ki žive v tej republiki. Sindikat Hrvaške mora vidneje sodelovati pri oblikovanju republiške politike in dobiti izrazitejšo vlogo med osnovnimi dejavniki pri oblikovanju samoupravne socialistične družbe na Hrvaškem.

V federaciji bi morali po predlogu sindikatov Hrvaške konstituirati federacijo sindikatov SFRJ, ki bi jo sestavljale republiške zveze sindikatov in Zveze strokovnih sindikatov federacije. Sindikalno gibanje SFRJ je treba razvijati v smislu skupnih razrednih interesov delavcev in delovnih ljudi, republik in pokrajin. Ti skupni interesi izvirajo iz skupnega tržišča, izenačevanja delovnih razmer, določanja in razdelitve dohodka ter osebnega dohodka, zaposlovanja, razširjene reprodukcije itd. Na tej osnovi naj temelji tudi bodoča organizacija enotnega sindikalnega gibanja SFRJ, ki jo je treba spozumno opredeliti.

Sarajevski zgled

Sarajevo je z novim statutom postalo enotna družbeno-politična ter samoupravna skupnost

V Sarajevu so, v skladu s sprejetim statutom mesta, na nov način izvolili odbornike in konstituirali skupščino mesta, kar pomeni nov korak pri konstituiranju mesta kot enotne družbeno-politične ter samoupravne skupnosti in oblikovanju njenega najvišjega predstavniškega ter samoupravnega

organa. Z izvolitvijo odbornikov za štiri zbere skupščine mesta in s točno določenim pravnim, ekonomskim in družbenim statusom ter pristojnostjo skupščine so uresničeni pogoji za delovanje „mestnega parlamenta“ in „delavskega sveta mesta“ že v začetku leta. Pri tem gre zlasti za dolgoročno programiranje bodočega razvoja mesta in za enotno politiko na vseh pomembnejših področjih družbenega in gospodarskega življenja Sarajeva.

Skupščina bo zato morala zagotavljati trdno integracijo in samoupravno usklajevanje skupnih potreb ter interesov. Svoje naloge pa bo skupščina s svojimi organi in službami lahko uresničila le, če bo pri tem lahko računala na vse družbene strukture, ki delujejo v mestu; hkrati bo morala ustvarjati tudi pogoje za njihovo ustvarjalno

delovanje. Vendar v vseh strukturah do sedaj ni bilo vedno ustreznega zanimanja za to, da bi prispevale k družbenemu življenju mesta. V Sarajevu namreč živi skoraj 13.000 študentov, toda te sile v političnih, kulturnih in drugih dogajanjih skoraj ni čutili. Prav ustanovitve skupščine mesta in njenega prosvetno-kulturnega zbora, v katerega so bili izvoljeni študentje in univerzitetni delavci, omogoča večje sodelovanje in večji vpliv na relaciji mesto-visokošolske ustanove. Poglobljeno sodelovanje je pomembno zlasti sedaj, ko prehaja univerza po reformi v nov družbeno-ekonomski položaj in ko postaja študent enakopravni subjekt samoupravljanja na univerzi, ko dobiva status delovnega človeka in je začel tudi več razmišljati o svojih dolžnostih kot pa o pravicah.

Sladkorja bo dovolj

Te dni so proizvajalci sladkorja v zvezni gospodarski zbornici podpisali samoupravni sporazum o usklajevanju programa proizvodnje, o politiki razširjene reprodukcije in skupni prodaji sladkorja. Analiza kaže, da je trinajst tovarn sladkorja sposobnih, da z načrtno proizvodnjo popolnoma zadovolji potrebe domačega trga. S sporazumom, ki predvideva tudi obnovo nekaterih tovarn, se bo njihova produktivnost povečala od dnevnih 1500 na 6000 ton sladkorja.

Kje nova koksarna?

Po sestanku razširjenega političnega aktiva Splita so izdali uradno obvestilo, v katerem se zavzemajo za to, da se uresniči ideja o izgradnji koksarne v severozahodnem delu splitske transportne luke in da z minijeklaro, ki je začela poskusno obratovati te dni, utrejejo pot pomembnemu metalurškemu podjetju. Dejali so, da postopek ob sprejemanju lokacije za koksarno v Bakru ni sprejemljiv in objektivno preverjen. Pri sprejemanju definitivne odločitve o lokaciji koksarne bi – po njihovem mišljenju – morali upoštevati prednosti, ki jih nudi Split in dejstvo, da gre za center nerazvitega dela Hrvaške z največjim odstotkom nezaposlenih in ekonomske emigracije v državi. V nasprotnem primeru bo Ja-

dranska železarna ob poslovni in finančni podpori zainteresiranih tujih kreditorjev in domačega gospodarstva samostojno

inles

ribnica

PRODAJA
POLKNA
VRATA
OKNA
NA KREDIT

zgradila koksarno z začetno zmogljivostjo 750.000 ton letno.

Industrija bombažnih izdelkov - Kranj

SPECIALIZIRANA TOVARNA JAKUART (žakart) DEKORATIVNIH TKANIN IN GRADLOV

Z LJUDSKIM POSOJILOM

Po vsej verjetnosti bo IS Srbije kmalu razpisal ljudsko posojilo za progo Beograd-Bar. Celotno posojilo naj bi bilo v višini 600 milijonov din z dvoletnim vpisnim rokom. Posojilo bi vpisovali posamezniki in delovne organizacije. Pričakujejo, da bodo občani vplačali od 300 do 350 milijonov din, delovne organizacije pa od 250 do 300 milijonov din. Iz posojila bodo verjetno financirali tudi dograditev luke Bar, ni pa še jasno, če bodo v posojilo vključili tudi beograjsko železniško vozlišče.

TE DNI SO REKLI

Miljko Todorović, član Sveta federacije, v izjavi „Komunistu“:

Pomembni stabilizacijski ukrepi, ki jih sprejemata zvezna skupščina in zvezni izvršni svet, pomenijo seveda tudi določeno prerazdelitev in povečano obremenitev za posamezne gospodarske organizacije in posamezne veje gospodarstva. Najtežje breme nosi v takšnem položaju delavski razred. Toda če ima jasno perspektivo, če delovne organizacije in delovni kolektivi jasno vidijo pred seboj celoten položaj in če vedo, kako lahko premagajo težave, potem delavski razred vedno dokaže pripravljenost in sposobnost, da prenese in premaga žrtve in težave. Zato pa je toliko večja odgovornost komunistov, ki delajo v organih in ustanovah družbeno-političnih skupnosti, da pravočasno in učinkovito izpolnijo svoj del nalog glede omejitve proračunskih in drugih izdatkov in sploh glede kontrole vseh izdatkov, ki bi v tem trenutku pomenili nepotrežno in škodljivo obremenitev delovnih organizacij.

Miljko Milutinović, sekretar Sveta Srbije v razpravi o vlogi sindikatov v sedanjih razmerah:

Sindikat in Zveza komunistov morata govoriti v jeziku delavcev, in to v jeziku tistih delavcev, ki vlečejo naše gospodarstvo naprej, to pa so – kot pričajo gospodarska gibanja v zad-

za lepšo in bolj čvrsto postavo

melbrosia pld. Ljubljana

njih letih – kvalificirani in visokokvalificirani delavci. Ti delavci so sedaj stopili v ospredje. Nismo več v letih 1966 in 1967, ko so mnogi delavci zastopali potrošniško miselnost in pri tem pozabljali na splošne interese. Sedaj delavci zahtevajo, da se sindikat in partija bolj ukvarjata z vprašanji, ki niso povezana z delovno organizacijo, to pa so vprašanja standarda, ki jih ni možno urediti samo v delovni organizaciji. Do včeraj so politiki zahtevali, da delavci stopijo izven tovarniškega dvorišča, danes pa so delavci v svojih pojmovanjih in zahtevah to že storili. Njihov položaj v družbi se je spremenil in zdi se mi, da so po svojih pogledih na naša družbena dogajanja celo pred organizacijo sindikata in Zveze komunistov.

Dr. Rajko Tomović, zvezni poslanec v razpravi v zboru narodov zvezne skupščine:

Prepričan sem, da je vprašanje krepitev državnosti in nacionalne afirmacije ena stvar, vprašanje ekonomske avtarkičnosti in zapiranja trga pa popolnoma druga. V sodobnem svetu je mnogo primerov – ne samo v Jugoslaviji, temveč tudi v drugih državah – da se krepijo nacionalna čustva in državnost. To ni samo naš pojav, to je pojav v sodobni družbi nasploh, ki mora temeljiti na enakopravnosti narodov in narodnosti. Ne verjamem pa, da bi to brez škode lahko izkoristili za zapiranje trga.

PODOBE NAŠEGA ČASA

— Veš, Janez, najbolj me pa jezi, da so naše množice vedele, jaz pa ne.

— Kako, da ti ne? Ne razumem!

— Kaj se ni javno in odgovorno reklo, da bo?!

— Ja, reklo se je. In?

— A kaj je to drugega kot namig, da ne bo. Mar ni bilo vselej tako: če se je reklo, da ne bo, je bilo, a če se je reklo, da bo, ni bilo.

kulacij, malverzacij in odklonov, optimističen pogled! Ko je žena v tisti mrzlici pred štiriindvajsetim oddirjala na banko po turistične devize, sva imela precej glasno politično uro. A zdaj se mi smeje.

— Dobro ti jih je napela, kot vidim. Pametna ženska! Predstavi mi jo kdaj, rad bi jo spoznal! Zdaj pa k stvari! Kot veš, nas čaka živahna politična aktivnost. Stvari niso preveč rožnate.

— In kaj naj jaz počnem?

— Isto kot vsi. Šli bomo med množice.

— Kaj se jim bo pa reklo?

— Predvsem, da standard ne bo padel.

— Potem se na terenu na veliko računa, ali je inflacija dvajset ali šestnajst odstotna. Menda te ni treba posebej prepričevati, da je šestnajst odstotna, kaj?! Če se človek le malo potruji, se da to zlahka izračunati. Res pa je tudi, da govorijo nekateri neodgovorni elementi o dvajsetih odstotkih, kar je treba odločno demantirati. Ti bi šel, kot običajno, v Gornje Zabukovje. Imaš kakšno vprašanje? Ti kaj ni jasno?

— Ja, imam. Kako naj govorim?

— Naravnost, kako drugače!

— Če rečem ja, potem je to res ja in tudi jaz tako mislim. In če ne, je res ne, ne? Si tako mislil

REAKCIJA MNOŽIC

— Aha, zdaj vem, kje si se spotaknil. Že razumem! Ja, dragi moj, to je politika; tu ti jaz že ne morem pomagati.

— Vsaj namignil bi mi, da bi bil lahko še prvi čas v toku stvari.

— Na kaj si pa računal?

— Le na malo večjega, na nič drugega.

— Saj bodo tudi taki še naprej naprodaj, ne?

— Že, samo milijon bodo dražji.

— A kako, da nisi prisluhnil množicam?

— Kaj me skušaš. Saj veš, kakšna je bila in kakšna je še vedno naša generalna linija: reforma, trden dinar, nobenih špe-

— Misliš, da res ne bo?

— Bo, kako ne! Zato je treba, jasno, to osnovno misel nekoliko spremeniti, in sicer v tem smislu, da ne sme pasti, razumeš?!

— Ja, razumem!

— A zraven bi se lahko tudi reklo, da se ne bo odstopalo, to je, da se bo šlo zares do konca.

— Misliš na ZIS?

— Na kakšen ZIS!

Mislim na sedanjo stabilizacijsko linijo. Da gre torej v sedanjem aktualnem trenutku za nadvse odločilne stvari v našem razvoju.

— Ja, razumem, za nadvse odločilne, kako ne!

ali pa naj govorim kako drugače?!

— Prav tako, nič drugače!

— Pa reakcija množic?

— Brez skrbi bodi za množice! Mislim, da bodo spet ustrezno reagirale.

— Ob devaluaciji niso.

— Kako da ne! Reklo se je, da devaluacija bo in so se po tem tudi ravnale. Ampak ti si bil brez poslušanja za situacijo, če naj bom odkrit. Izgubil si stik z množicami, kar je lahko za vsakega izmed nas usodno. Glej, da se boš poboljšal.

— Vsaka šola nekaj stane! Brez skrbi, ne bo me več neslo!

VINKO BLATNIK

USTANOVITEV SVETA PODRAVSKIH OBČIN

ZA SKUPNE NALOGE

Ideja o svetu podravske občine, ki naj bi ga ustanovile občine Lenart, Maribor, Ormož, Ptuj in Slovenska Bistrica, je vzklila že v začetku prejšnjega leta. V februarju 1970 je medobčinski svet ZKS Maribor sklical prvo posvetovalno predstavnikov družbeno političnih organizacij in občinskih skupščin iz prej navedenih občin. Po vsestranski razpravi o možnostih sodelovanja so se dogovorili, da bo delovna skupina iz vseh naštetih občin pripravila teze za razpravo o organizaciji tega medobčinskega organa.

Delovna skupina se je pri pripravljanju materiala opirala tudi na izkušnje že ustanovljenih medobčinskih organov (Svet gorenjskih občin, Obalni svet občin Primorja, Svet zasavskih občin), pri tem pa zlasti upoštevala že sedaj obstoječe medobčinsko sodelovanje podravske občine, ki se je doslej razvijalo na osnovi posamičnih dogovorov in pogodb. Tako so bili skupno ustanovljeni posamezni zavodi, sklenjene pogodbe o opravljanju in financiranju posameznih funkcij, organizacij in projektov, kar so deloma predpisovali tudi nekateri specialni predpisi (skupnosti socialnega zavarovanja, regionalni zdravstveni centri in pod.).

Skupščine občin Lenart, Maribor, Ormož, Ptuj in Slovenska Bistrica so na svojih sejah že sprejela sklepe o ustanovitvi sveta podravske občine (SO Maribor na seji 29. XII. 1970.). Tudi najvišji organi ostalih ustanoviteljev tj. občinskih konferenc ZKS, občinskih konferenc SZDL, občinskih sindikalnih svetov, občinskih odborov zveze združenj borcev NOV in občinske konference ZMS navedenih občin so deloma na svojih konferencah že sprejeli ta sklep in tudi imenovali namestnike članov sveta. Predstavniki ustanoviteljev so namreč člani sveta po položaju.

Občinski sindikalni svet Maribor je o ustanovitvi sveta podravske občine razpravljal na svoji seji minulo sredo. Ustanovitev sveta podravske občine bo vsekakor odpravila vrzel, ki je na tem območju nastala po ukinitvi okrajev. V obdobju obstoja okrajev se medobčinsko sodelovanje ni intenzivneje razvijalo. Po ukinitvi okrajev pa se je pokazala potreba po razvitejših oblikah medobčinskega sodelovanja, ker vsaka občina zase, glede na svojo družbeno-ekonomsko in socialno strukturo ni mogla organizirati vseh služb in funkcij, ki bi jih po načelih komunalnega sistema morala.

Svet podravske občine bo obravnaval vprašanja, ki so skupnega pomena za podravske občine, predvsem pa:

- družbeno ekonomski in samoupravni razvoj podravske občine,
- razvoj gospodarstva,
- urbanizem ter komunalno in stanovanjsko gospodarstvo,
- finance, bančništvo in davčno politiko,
- zdravstvo in socialno varstvo, socialno zavarovanje in zaposlovanje,
- vzgojo in izobraževanje, kulturo, telesno vzgojo in šport,
- javno varnost, sodstvo, narodno obrambo, javne in upravne službe,
- druga družbeno politična vprašanja, ki imajo skupni pomen za dve ali več podravske občine.

C.

Prava beseda na pravem mestu

Potem ko smo od vodilnih delavcev anhovske tovarne „Salonit“ nekajkrat slišali hvalo, da bodo po rekonstrukciji proizvodnje azbestementnih izdelkov lahko vsako leto pokrili Soško dolino od Nove Gorice do Kanala, se je v razpravi na minulem občnem zboru osnovne sindikalne organizacije oglasil tudi predstavnik mladine:

„V našem kolektivu je veliko mladih ljudi, na katerih bo ležalo precejšnje breme pri uresničevanju načrtov nadaljnjega razvoja tovarne,“ je dejal. „Ob tem pa mladi še zmeraj nimamo primernih pogojev za delo v mladinski organizaciji. Nimamo niti skromnega prostora, kjer bi se shajali ob prostem času. Zato bi radi pokrili prostor za Delavskim domom v Desklah, pa ne vemo kako...“

Tedaj je mladinec za hip umolknil in z besedami zabil žebelj na glavo:

„Če z našimi ploščami vsako leto pokrijemo Soško dolino od Nove Gorice do Kanala, ni vrag, da mladi ne bi dobili 200 kvadratnih metrov plošč, da bi si pokrili prostor za Delavskim domom.“

V dvorani je zadonel aplavz.

„S tem je mladinec dosegel, da bodo mladi v naši tovarni takoj dobili potrebne plošče,“ je po končanem občnem zboru dejal Milan Vižintin, generalni direktor tovarne.

„Sicer pa ne bi šlo tako gladko,“ smo slišali pripombo. Prava beseda na pravem mestu je lahko mnogokrat uspešna.

M. Ž.

KNJIŽNE ZBRIRKE DRŽAVNE ZALOŽBE SLOVENIJE ZA LETO 1971

MODERNA DRUŽBA

Zbirka je namenjena socialnim, tehničnim, gospodarskim in političnim problemom našega časa. V njej bodo izšle STIRI KNJIGE, ki s svojo snovno aktualnostjo in dokumentarno prepričljivostjo načenjajo nekatera eksistenčna vprašanja sodobnega človeštva. V programu so tale dela:

- Rachel Carson: NEMA POMLAD (Svetovni bestseller)
- dr. Dušan Vejnovič: OD PLEMEN DO NARODOV V AFRIKI
- Jean Fourastié: 40.000 UR (O položaju človeka v XXI. stoletju)
- Timothy Green: »SINDIKATI« TIHOTAPSTVA

Knjige bodo natisnjene na brezlesnem papirju in vezane v celo platno. Naročniška cena: platno 290 din (10 mesečnih obrokov po 29 din).

WILLIAM SHAKESPEARE: ZBRANO DELO XI.—XII.

V zbirko je bilo doslej vključenih že deset knjig (X. knjiga je v tisku) Shakespearovih Zbranih del; z dvema knjigama, ki sta v programu za leto 1971, se zbirka počasi bliža h koncu. Z njo dobivamo Slovenci prvič celotno in sistematično urejeno umetniško žetev največjega dramatika vseh časov. Letos izideta:

- ENAJSTA KNJIGA: HENRIK IV. (I. in II. del) — KRALJ HENRIK V.
- DVANAJSTA KNJIGA: HENRIK VI. (I, II, in III. del) — TITUS ANDRONICUS

Obe knjigi bosta tiskani na brezlesnem papirju, vezani v celo platno in polusnje. Naročniki ju dobe za 120 din (celo platno) oziroma za 140 din (polusnje). Ceno lahko poravnajo tudi v 5 mesečnih obrokih po 24 din (celo platno) oziroma po 28 din (polusnje).

ZGODOVINA ČLOVEŠTVA

V zbirki, ki prinaša pregled kulturnega in znanstvenega razvoja zgodovine človeštva in je zasnovana v petnajstih knjigah, so doslej izšle že tri knjige, dve pa sta v tisku. Za leto 1971 je založba predvidela izid štirih novih knjig, in sicer:

- C. F. Ware — K. M. Panikar — J. M. Romein: DVAJSETO STOLETJE 1/1
- C. F. Ware — K. M. Panikar — J. M. Romein: DVAJSETO STOLETJE 1/2
- Louis Gottschalk: TEMELJI SODOBNEGA SVETA 1/1
- Louis Gottschalk: TEMELJI SODOBNEGA SVETA 1/2

Knjige bodo tiskane na brezlesnem papirju, bogato opremljene s slikovnim gradivom in zemljevidi ter vezane v celo platno in polusnje. Format posameznih knjig: 15,5 × 23,5 cm. Cena za naročnike: celo platno 460 din (10 mesečnih obrokov po 46 din) oziroma polusnje 520 din (10 mesečnih obrokov po 52 din). Knjigotrska cena bo za posamezne knjige znatno višja.

IVAN CANKAR: ZBRANO DELO

Od zasnovanih tridesetih knjig Cankarjevega Zbranega dela, ki izhajajo v zbirki »Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev«, jih je doslej izšlo že ena tretjina. ZBRANA DELA Ivana Cankarja predstavljajo doslej najpopolnejšo žetev našega največjega pisatelja in hkrati najzanesljivejšo literarnozgodovinsko interpretacijo njegovih del. V letu 1971 izidejo štiri knjige:

- Ivan Cankar: ZBRANO DELO X. knjiga
- Ivan Cankar: ZBRANO DELO XIII. knjiga
- Ivan Cankar: ZBRANO DELO XV. knjiga
- Ivan Cankar: ZBRANO DELO XXVII. knjiga

Vse štiri knjige bodo tiskane na brezlesnem papirju, vezane v celo platno in polusnje. Naročniška cena: celo platno 310 din (10 mesečnih obrokov po 31 din), polusnje 350 din (10 mesečnih obrokov po 35 din)

MODERNI ROMANI

Zbirka »Moderni roman« obsega štiri knjige štirih sodobnih avtorjev: trije med njimi imajo v sodobni evropski književnosti pomembni sloves, četrti pa v nam komajda znani sodobni japonski književnosti. To so:

- Willi Heinrich: METULJI NE JOČEJO
- Blaga Dimitrova: NA POTI K SEBI
- Alberto Moravia: POZORNOST
- Jokio Mishima: PO BANKETU

Vse štiri knjige bodo tiskane na brezlesnem papirju in vezane v celo platno ter v polusnje. Naročniki dobe zbirko za 290 din (celo platno) oziroma za 330 din (polusnje). Znesek lahko poravnajo tudi v 10 mesečnih obrokih po 29 din (celo platno) oziroma po 33 din (polusnje).

BIOGRAFIJE

Zbirka »Biografije« bo v štirih knjigah prinesla življenjepisne romane treh pomembnih osebnosti: dveh pesnikov in slikarja. V programu so:

- Mimi Malenšek: POJOČI LABODI — II. del (Murn)
- Richard Friedenthal: GOETHE — I.
- Richard Friedenthal: GOETHE — II.
- György Lang: PRIMAVERA (Botticelli)

Vse štiri knjige bodo tiskane na brezlesnem papirju in vezane v celo platno in polusnje. Cena za naročnike: celo platno 320 din (10 mesečnih obrokov po 32 din) in polusnje 360 din (10 mesečnih obrokov po 36 din). V prodaji bo cena za posamezne knjige znatno višja.

UGODNOSTI ZA NAROČNIKE

VSEM, KI SE NAROČE NA KATEROKOLI OD OMENJENIH ZBIK, NUDI ZALOŽBA POLEG SUBSKRIPCIJSKE CENE, KI JE MNOGO NIŽJA OD PRODAJNE, SE UGODNOST 10-MESEČNEGA ODPLAČEVANJA OBROKOV.

KMALU BO V VSEH KNJIGARNAH TUDI PROSPEKT ZA OMENJENE KNJIŽNE ZBRIRKE, KI BO BRALCEM POSREDOVAL NADROBNE PODATKE O VSAKI POSAMEZNI KNJIGI. DOSEDANJIM NAROČNIKOM BO ZALOŽBA POSLALA PROSPEKT TAKOJ, KO BO NATISNJEN, NA DOM, VSEM OSTALIM PA PO ŽELJI.

NAROČILA ZA KNJIŽNE ZBRIRKE SPREJEMAJO VSE KNJIGARNE, ZASTOPNIKI ZALOŽBE IN S PRILOŽENO NAROČILNICO TUDI UPRAVA DRŽAVNE ZALOŽBE SLOVENIJE LJUBLJANA, MESTNI TRG 26

(Naročilnico prosimo, izrežite in jo pošljite v ovojnici na naslov založbe!)

NAROČILNICA

Obvezno naročam naslednje knjižne zbirke DZS za leto 1971:

■ MODERNA DRUŽBA	pl. 290 din
■ W. SHAKESPEARE: ZBRANO DELO XI.—XII	pl. 120 din, pus. 140 din
■ ZGODOVINA ČLOVEŠTVA (4 knjige)	pl. 460 din, pus. 520 din
■ I. CANKAR: ZBRANO DELO (4 knjige)	pl. 310 din, pus. 350 din
■ Moderni roman	pl. 290 din, pus. 330 din
■ BIOGRAFIJE	pl. 320 din, pus. 360 din

NAROČNINO bom plačal: — takoj

— v predpisanih mesečnih obrokih

Knjige pošljite na naslov: — stalnega bivališča

— na kraj zaposlitve

(Naročene knjige in ustrezne pogoje plačila pregledno obkrožite!)

Kraj in datum:

Podpis:

NASLOV NAROČNIKA:

Ime in priimek:

Kraj:

Ulica:

Ustuzben pri:

USTAVA IN SINDIKATI

Naše družbeno življenje se tako naglo spreminja, da ga normativno skoraj ne utegnemo sproti urejati. Zato tudi pravimo, da „nam stvari uhajajo iz rok“, ter se kar naprej (nemočno) razburjamo zaradi „hitrih postopkov“ pri sprejemanju pomembnih odločitev, splošnega neposluha za koristne predloge itd. Naglica je začela priganjati tudi organe, ki pripravljajo javno razpravo o spremembi ustave. Razumljivo je, da se je slej ko prej nujno morala v javnosti vzbuditi skrb, kako bomo v tem osnovnem dokumentu naše družbe opredelili položaj in vlogo družbeno političnih organizacij v prihodnjem političnem sistemu. O tej temi razpravljajo te dni v vseh družbeno političnih organizacijah, tudi v sindikatih.

Za takšno razpravo imamo v sindikatih kar lepo število razlogov. Čeprav je sindikat eden temeljnih političnih vzvodov delavskega razreda, je bil najpogosteje odrinjen na rob političnega dogajanja. Sindikati sprejemajo zato razprave o ustavnih spremembah kot priložnost za proučitev vseh dimenzij družbenih funkcij političnih organizacij kot oblike organizirane družbene zavesti. V spremenjeni ustavi je treba precizirati tako funkcije kot položaj sindikata predvsem zaradi naslednjega: včasih je sindikalna organizacija nasprotovala normativnemu določanju načina svojega delovanja, ker bi imelo v pogojih „državnega prava“ vsako normativno opredeljevanje oblik sindikalne aktivnosti prizvok etatizacije sindikatov. Danes pa formalno-pravne dogovore zamenjujejo posebni družbeni dogovori delovnih ljudi v delovni organizaciji, komuni in v širših družbeno političnih skupnostih. Če je ustava najvišji pravni izraz samoupravnih dogovorov, potem mora biti v njej tudi prostor za sindikalno organizacijo. V ustavi mora biti zato posebej poudarjena specifična vloga sindikata: odnos do skupščine; vpliv na delo predsedstva SFRJ; vloga sindikata pri reševanju konfliktnih situacij, zlasti štrajkov; vloga v samoupravnem dogovarjanju, solidarnosti in v zagotavljanju socialnega ter materialnega položaja delovnih ljudi; možnost opredeljevanja sindikatov ob najpomembnejših ukrepih družbeno-ekonomskega sistema in gospodarske politike kakor tudi pri volitvah predstavniških teles. Z ustavnimi spremembami naj bi se – po predlogu sindikatov – tudi zmanjšale ali ukinile različne oblike političnega posredništva in reprezentance, ki bremenijo skupščinski sistem.

Najpomembnejša zahteva, ki jo je treba uresničiti z ustavnimi spremembami in organizacijo federacije, pa je, da bi zvezni državni organi izgubili pravico razsojanja o prilaščanju in razdeljevanju družbene akumulacije in da bi se ne pojavljali več v vlogi investitorjev.

Javna razprava o predlogih za spremembo ustave se sicer še ni začela, kljub temu pa je že zdaj jasno, da bo te predloge sindikatov treba upoštevati. Če že ne zaradi drugega, nedvomno zato, ker lahko neposredne predloge in zahteve delovnih ljudi učinkovito uveljavljajo le politično močni in dobro organizirani sindikati.

Ne resolucija o ekonomsko-političnem razvoju Slovenije, ampak resolucija o dolgoročnem socialnem razvoju slovenske družbe, tako so menili člani plenuma Republiškega odbora sindikata delavcev družbenih dejavnosti na svoji plenarni seji, ko so razpravljali o osnutku načrta dolgoročnega in srednjeročnega razvoja Slovenije. Na področju vzgoje in izobraževanja načrt postavlja idealne cilje, za katere vsi vemo, da nimamo dovolj denarja. Nujno je, da vse deklaracije o našem nadaljnjem razvoju dobijo svoje materialno ovrednotenje z oceno sposobnosti in gospodarske moči slovenske družbe. Družbene dejavnosti niso splošna potrošnja, pač pa integralni del vseh naših gospodarskih in družbenih prizadevanj sploh. Tako pomembnega dokumenta ne bi smeli sprejemati samo pristojni zbori republiške skupščine, pač pa zbor delovnih skupnosti z udeležbo vseh družbeno-političnih organizacij Slovenije.

LITIJSKE DELOVNE ORGANIZACIJE PODPIRAJO KRAJEVNE SKUPNOSTI

Vzajemno sodelovanje

V zadnjih petih letih so delovni kolektivi prispevali poldrug milijon din krajevnim skupnostim za uresničevanje njihovih načrtov urejanja nekaterih najpomembnejših komunalnih objektov in naprav, kažejo pa tudi pripravljenost za nadaljnje medsebojno sodelovanje

Krajevna samouprava v litijski občini je razmeroma dobro razvita, čeprav jo seveda tarejo še številne težave, zlasti večno pomanjkanje denarja za uresničitev teh ali onih skupnih potreb ljudi. Zanimivo pa je, da znaša vrednost opravljenega dela v zadnjih petih letih v vseh litijskih krajevnih skupnostih nad šest milijonov 330.000 din. Delež občanov je bil znaten in je presegel 55 % vrednosti vseh del bodisi v denarju ali s prostovoljnimi delom.

Največ denarja za ureditev teh ali onih komunalnih objektov so prispevale: Kresniška industrija apna, Predilnica, Lesna industrija, kmetijska zadruga Gabrovka-Dole, obrat usnja v Šmartnem in druge. Nobenega dvoma ni, da so k sodelovanju vseh teh podjetij pri razvoju krajevne samouprave prispevali neposredni proizvajalci, ki so se zmeraj zavzemali za nudenje pomoči, kadar je v samoupravnih organih teh delovnih organizacij stekla beseda o občinski

problematiki.

Novi srednjeročni delovni programi litijskih krajevnih skupnosti se ne nanašajo zgolj na nadaljnje urejanje komunalnih objektov, marveč vse bolj tudi na druge potrebe ljudi, med katerimi jih je seveda ve-

liko zaposlenih. Zavoljo tega vodstva krajevnih skupnosti pričakujejo, da jih bodo tudi v naslednjem obdobju podprli delovni kolektivi, predvsem pri urejanju kulturnih prostorov, izgrajevanju nekaterih rekreacijskih objektov in celo pri usta-

navljanju novih uslužnostnih obratov ter otroških igrišč. Ker večina litijskih podjetij računa na pospešen razvoj gospodarstva in na boljše poslovne uspehe, samoupravni organi ne bodo pozabili na krajevne skupnosti. —m—

„Kako je mogoče!“
vzklikajo ljudje, ki nikakor ne morejo priti do stanovanj, pa naj varčujemo, sami pomagajo graditi, kupujejo gradbeni material pod roko itd.

Razlogov za stanovanjsko draginjo nič koliko!

Našejmimo le nekaj glavnih!

Medtem ko v drugih državah zgradijo stanovanja prej kot v enem letu, je pri nas ta rok 2 in polkrat daljši. Drugod traja gradbena sezona skozi vse leto, pri nas pa so objekti v gradnji od jeseni do spomladi v glavnem „zamrznjeni“. Kupec mora vnaprej plačati 60-80 % vrednosti stanovanja, v tem času pa gradbena podjetja izkoriščajo ta sredstva v druge namene, a vplačilo zaradi inflacije izgublja

vrednost. Danes je pri nas kar 2000 gradbenih podjetij, stanovanjskih zadržev in režijskih skupin. Vsaka občina ima v poprečju štiri. Le 40 pa je sodobno opremljenih in ta opravljajo okrog 80 % vse gradbene proizvodnje. Statistiki so tudi izračunali, da se pri nas s stanovanjsko dejavnostjo ukvarja okrog 500 podjetij in stanovanjskih zadržev, vse delo pa bi lahko opravilo 15 podjetij.

Upravičenih razlogov pa je med temi „razlogi“, kot vidimo, bolj malo.

ZA SOFINANCIRANJE NOVIH ŠOLSkih PROSTOROV

Težave zavoljo neizpolnjevanja obveznosti hrastniških podjetij

V tej zasavski občini so se pred dvema letoma dogovorili o združevanju sredstev delovnih organizacij za izgradnjo 16 novih učilnic pri osnovni šoli na Logu in za popravilo zgradbe na Dolu.

Upravni odbor sklada bi moral do konca preteklega leta zbrati skoraj 4 milijone din, dejansko pa so kolektivi prispevali samo okrog 1 milijon 600.000 din. Zaradi neizpolnjevanja njihovih obveznosti utegnejo torej spodleteti vsi načrti za pridobivanje novih šolskih prostorov, kar bo, razumljivo, vplivalo na prihodnji proces vzgoje in izobraževanja v Hrastniku. Zadrege je huda, ker v Hrastniku že razpolagajo z ustreznimi načrti za

novogradnjo učnih prostorov, nimajo pa zagotovljenega denarja, zato je vprašanje, če se bodo sploh utegnili letos lotiti tega odgovornega dela?

Omenjeni primer kaže, da sklenjeni in sprejeti samoupravni ali družbeni dogovori še zmeraj ostajajo bolj ali manj na papirju. Že res, da nobeno hrastniško podjetje nima na pretek denarja, narobe, večina se iz meseca v mesec ubada s težavami zavoljo nelikvidnosti in pomanjkanjem sredstev za druge namene, toda odlašanje izvajanja sklepov povzroča občinski skupščini in vsem tistim, ki so odgovorni ali soodgovorni za nemoten proces vzgoje in izo-

braževanja tolikšne težave, da niti ne vedo, kako se bodo izklopali iz njih. V Hrastniku bodo sicer sklicali družbenopolitični zbor občine. Na njem se bodo skušali ponovno dogovoriti o spoštovanju sprejetih obveznosti, ne glede na to pa čas naglo beži in zamude pri začetku novogradnje novih šolskih prostorov ne bo mogoče nadoknaditi. Konec koncev bi lahko v Hrastniku razpisali referendum za zbiranje denarja za te namene, kot so to storili v sosednjih občinah, ker pa so kolektivi privolili v združevanje denarja po tej poti, so bili na občinski skupščini prepričani, da jim zbiranje sredstev ne bo povzročalo tolikšnih težav.

• CELJE

Gradnja po etapah

Celjani se že dalj časa zavzemajo za gradnjo sejemskega in rekreacijskega prostora. Kot vse kaže, se bo že v letošnjem letu pričelo z gradnjo. Ni še dolgo, ko sta bili predlagani dve varianti. Prva, da bi sejemski prostor gradili na Lavi, druga pa, da bi stal pod Golovcem. Za gradnjo se posebej zavzema poslovno združenje AGENS, ki je prireditelj sejma obrtništvu in drugih sejmskih prireditelj. Na zadnji seji sveta za primarno gospodarstvo občine Celje so govorili tudi o gradnji sejmskih in rekreacijskih prostorov. Predsednik upravnega odbora poslovnega združenja AGENS, FEDOR GRADIŠNIK, je prisotnim razložil vse podrobnosti okrog gradnje. Povedal je, da so se odločili za gradnjo pod Golovcem. Ta gradnja bo sicer dražja od tiste na Lavi, vendar je pomembnejša za Celje in okolico.

Sejmski prostori pod Golovcem bi hkrati služili tudi za prirejanje številnih kulturnih, družabnih in športnih srečanj. Uresničitev projekta pod Golovcem bi sicer veljala več kot 35 milijonov dinarjev, vendar moramo pri tem upoštevati dejstvo, da bo vsestransko uporaben.

Po prvih podatkih morajo biti podrobni načrti za gradnjo sejmišča in rekreacijskega centra gotovi do marca letos. Če letos ne bo zgrajena dvorana, ne bodo mogli prirediti IV. obrtnega sejma, ki se je lepo uveljavil tudi izven naših meja.

Center pod Golovcem bo imel dve pokriti dvorani. V manjši, ki bo merila 2.000 metrov, bo mogoče prirediti športne in druge zabavne prireditve. Poleg dveh dvoran bo tu še zimski bazen, avtomatsko kegljišče in gostinski objekt. Kurjeni bodo vsi prostori, to pa daje možnost uporabnosti skozi vse leto.

Ker je projekt sila zahteven in drag, ga ne bo mogoče realizirati takoj. Zato je sprejet princip, da bodo center gradili postopoma. Letos bo na vrsti gradnja manjše dvorane, kegljišče z gostinskim objektom in kotlovnica. Predvidevajo, da bo ta del gradnje veljal 15 milijonov dinarjev. Hkrati pa bodo okolje tudi komunalno uredili, saj predvidevajo ob centru parkirišče za 500 osebnih avtomobilov.

Za gradnjo centra bo poslovno združenje Agens imenovalo podjetje v izgradnji, ki bo začelo zbirati sredstva za polog za najetje kreditov. Računajo na pomoč nekaterih delovnih organizacij in obrtnikov. Tudi gradbeno podjetje, na katero računajo, da bo gradilo, je pripravljeno del gradbenih stroškov kreditirati.

Kot vse kaže, se bo v letošnjem letu odločno premaknilo na področju poslovnosti, rekreacije in športa. Res da ne bo že vse zgrajeno, toda že to, kar bo, bo odločno prispevalo k pozitivni življenja v Celju.

M. BRECL

Kakšne bodo stanarine?

Novi zakon o zbiranju in usmerjanju sredstev za stanovanjsko izgradnjo opušča dosedanja način linearnega subvencioniranja stanarin in predvideva samo možnost subvencioniranja za posamezne kategorije stanovalcev. Ali bo določena kategorija stanovalcev dobila subvencionirano stanarino ali ne, bo odvisno od občin in delovnih organizacij. Če se bodo v neki občini odločili, da bodo subvencionirali posamezne kategorije stanovalcev, bo na osnovi meril, ki bi bila lahko določena tudi z republiškim zakonom, občina z odlokom predpisala, kdo in pod kakšnimi pogoji lahko uporablja sredstva za nadomestilo dela stanarine.

Za zdaj je znano le etnotno mnenje glede dveh glavnih kriterijev: subvencioniranje stanarin naj bi bilo odvisno ne samo od velikosti in kakovosti stanovanja, ampak tudi od dohodka in števila članov družine. Ta način določanja stanarin pa naj bi začel veljati 1. aprila 1971.

NA RAVNAH SE ZAVZEMAJO ZA USTANOVITEV ŠTIPENDIJSKEGA SREDIŠČA

Ob pomanjkanju strokovnjakov nenačrtna štipendijska politika

Pismo občinskih vodstev družbeno-političnih organizacij samoupravnim organom v delovnih kolektivih ● Delovne organizacije so poleg občinske skupščine in temeljne izobraževalne skupnosti tudi v prihodnje osnovni nosilci štipendiranja

Te dni nadaljujejo v Meziški dolini, po sestankih aktiva gospodarstvenikov in občinskih vodstev družbeno političnih organizacij, tudi v samoupravnih organih delovnih kolektivov akcijo za sklenitev družbenega dogovora kot osnove za podeljevanje štipendij, posojil in pomoči učencem, dijakom in študentom v občini Ravne na Koroškem. Dogovor pa bi bil istočasno še izhodišče za družbeno, samoupravno in politično akcijo na ravni občine in delovnih organizacij.

Iz dosedanjih razprav je mogoče povzeti, da vsi dejavniki podpirajo pobudo za sklenitev družbenega dogovora, saj je prav zdaj izredno pomembno razdobje snovanja dolgoročnih razvojnih načrtov posameznih delovnih organizacij in občine. Podobno kot drugod, tudi v Meziški dolini vse doslej štipendijska politika ni bila načrtna, niti smotna, nadarjenih učencev in dijakov nihče ni sistematično spremljal, uveljavljena pa ni bila različna merila za podeljevanje štipendij. Tudi ni bilo točnejših podatkov, koliko je prejemnikov štipendij oziroma družbene pomoči in koliko mladih bi to pomoč potrebovalo. Ob vsem tem ne gre prezreti tudi dejstva, da bi gospodarstvo ravenske občine lahko rabilo 150 strokovnjakov srednje, višje in visoko strokovno izobrazbo, do leta 1975 pa še nadaljnjih 400. Zaradi pomanjkanja vpisa v šole za pridobitev kvalifikacij pa močno primanjkuje tudi kvalificiranih delavcev.

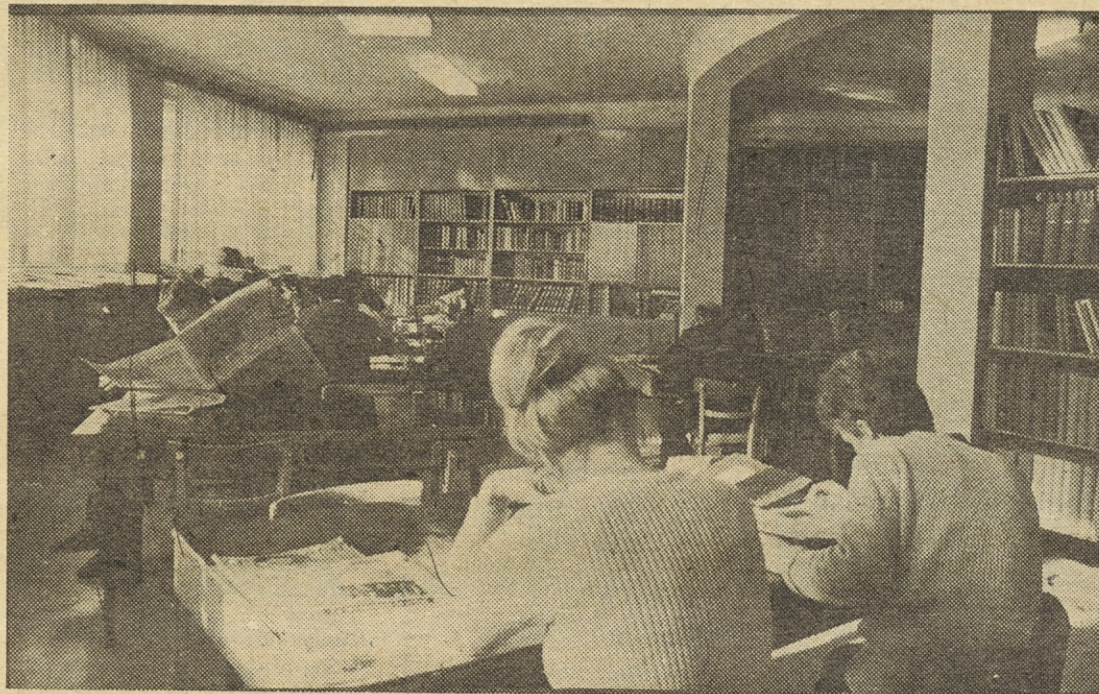
Med razpravami o predlogu družbenega dogovora so izoblikovali tudi predlog, naj bi v okviru Temeljne izobraževalne skupnosti Ravne na Koroškem deloval, kot družbeni samoupravni organ, poseben štipendijski center, ki bi analiziral vsa aktualna vprašanja štipendiranja, kreditiranja in socialnih pomoči. Nadalje bi skrbel za načrtno iskanje nadarjenih, sicer pa bi zbrali v okviru centra tudi podatke o podeljenih in nepodeljenih štipendijah, o višini štipendij in, ne nazadnje, tudi o

usmeritvah štipendistov. Predlagano je nadalje, naj bi preučili možnosti za ustanovitev posebnega sklada, s sredstvi katerega bi šolali mlade v nekaterih deficitarnih ali perspektivnih poklicih, o katerih za zdaj v delovnih organizacijah še ne razmišljajo.

Osnovni nosilci štipendiranja bi bile v Meziški dolini tudi še naprej delovne organizacije, občinska skupščina in temeljna izobraževalna skupnost. Občinska vodstva družbenopolitičnih organizacij pa bi morala ob po-

moči štipendijskega središča kar najbolj načrtno voditi in usmerjati štipendijsko politiko.

Občinska vodstva družbenopolitičnih organizacij z Raven na Koroškem so na zadnji skupni seji, ko so obravnavali družbeni dogovor in ga tudi sprejeli, sklenila poslati samoupravnim organom delovnih organizacij posebno pismo, v katerem jim bodo podrobneje obrazložila stališča o družbenem dogovoru in prosila, da dogovor čimprej obravnavajo in tudi sprejmejo. (ma)

Delavska knjižnica v Ljubljani sodi s svojimi sto tisoč knjigami in skoro šest tisoč člani med večje knjižnice pri nas. Obiskovalcev je vedno dovolj. Imajo tudi čitalnico, ki je vedno zasedena. Poleg knjig ima tam obiskovalec na razpolago vse pomembnejše časopise in revije.

A. AGNIČ

Kakšno je nagrajevanje učencev v gospodarstvu?

Mariborski sindikati se zavzemajo za nagrajevanje po učinku

Občinski sindikalni svet Maribor se zavzema, da bi ponovno pregledali, kako so nagrajevani učenci v gospodarstvu. V mariborski občini so bile te nagrade določene zadnjič leta 1967 z odlokom občinske skupščine, in sicer za učence prvega letnika v višini 80, drugega 120 in tretjega 160 dinarjev mesečno. Strokovne službe pri mariborskem občinskem sindikalnem svetu so pred kratkim pripravile anketo v vseh delovnih organizacijah. Po pregledu učnih pogodb so ugotovili, da so se te nagrade nekoliko povišale, saj je bilo oktobra lani le še malo delovnih organizacij, v katerih ne bi povišali zneskov za nagrajevanje učencev v gospodarstvu. Najbolj spodbudni so seveda ukrepi v tistih delovnih organizacijah, kjer so nagrajevanje učencev vključili v splošen sistem nagrajevanja po učinku. Obstajajo pa še take delovne organizacije, v katerih niso upoštevali zvišanja življenjskih stroškov in splošnih potreb mladih. Zato je tudi občinski odbor sindikata delavcev storitvenih dejavnosti razpravljal o tej problematiki ter priporočil osnovnim sindikalnim organizacijam, naj čimprej načno v delovnih organizacijah ta vprašanja.

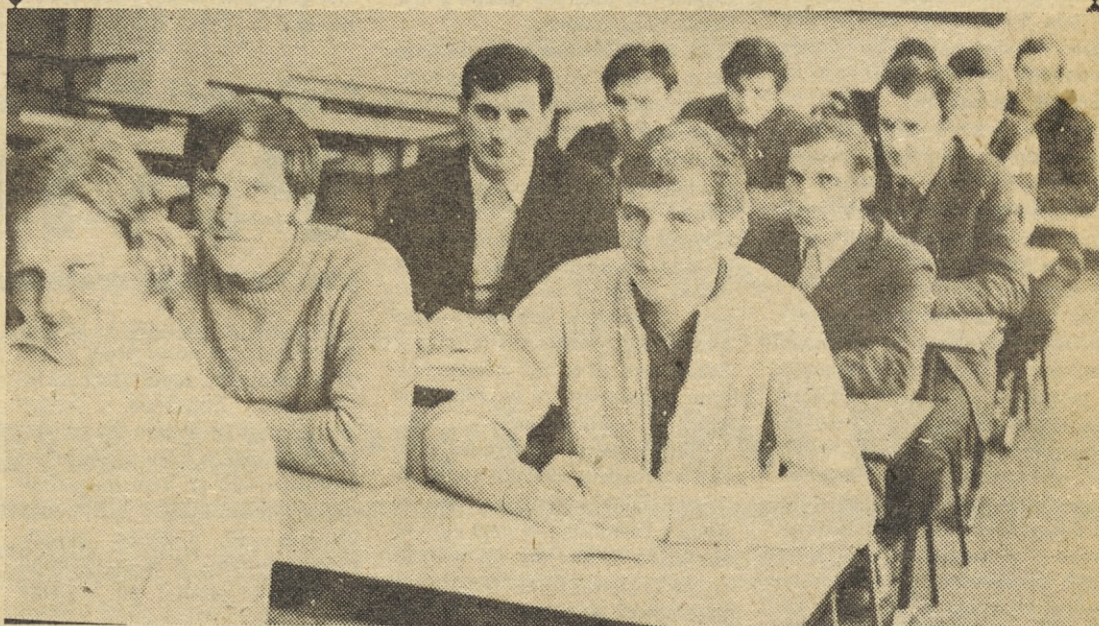
razmerij je nagrajevanje učencev v pristojnosti delovnih organizacij. Te bi morale s svojimi splošnimi akti določiti višino nagrade glede na uspehe, ki jih učenec doseže v šoli in pri praktičnem izobraževanju. Po istem zakonu bi morale delovne organizacije določiti te nagrade najkasneje do marca letos, tako da bi nato pristojni občinski organ ugotovil poprečne nagrade, ki bi bilo obvezno tudi za učence pri zasebnih obrtnikih.

Občinski odbor sindikata delavcev storitvenih dejavnosti Maribora je zato priporočil vsem osnovnim sindikalnim organizacijam, naj pregledajo to nagrajevanje in predlagajo samoupravnim organom primerne rešitve. Pri tem naj upoštevajo porast osebnih dohodkov, ki je znašal v zadnjih letih skupaj okrog 40 odstotkov. Sindikati se zavzemajo za ureditev nagrajevanja po učinku, pri čemer pa ne bi smeli pozabiti tudi na delovne obleke učencev, na skrb za prehrano, stanovanje itd. Sploh je treba po mnenju sindikata posvečati učencem v gospodarstvu več pozornosti in ustvariti take pogoje, da bodo z ustreznimi stimulacijami privlačni vsi poklici. To bi morale še zlasti upoštevati tiste delovne organizacije, ki le težko dobijo učence. Tako bi tudi s tem poskrbeli za razvoj določenih vrst

storitvenih dejavnosti, ki sedaj zaradi pomanjkanja delovne sile stagnirajo.

P. P.

NOVI ŽERJAVOVODJE V JESENIŠKI ŽELEZARNI

Vsako leto priredi železarski izobraževalni center na Jesenicah skupaj s kadrovskim sektorjem Železarne enega ali dva tečaja za žerjavovodje in vodje dvigal. Tečaj, ki se je začel novembra lani in se bo končal v začetku marca letos, obiskuje 40 kandidatov. Ker so vsi zaposleni, so se odločili predavatelji, da bodo predavali dopoldne in popoldne, tako da ne bo trpelo niti delo niti študij. Med kandidati sta to pot tudi dve ženski. Kandidati bodo opravljali izpit iz teoretičnega dela v prvi tretjini tega meseca, izpit iz praktičnega dela pa bodo imeli približno čez en mesec.

Tekst in foto B. BLENKUS

»Mesarjenje«

Problem ocenjevanja učencev je pri nas vse bolj pereč.

Posebno v osnovnih šolah.

Osemletka ne bi smela predstavljati sита, na katerem ostaja danes toliko mladih ljudi. Vemo namreč, da so mladini, ki nima spričevala o dokončani osnovni šoli, zaprta tako rekoč vsa vrata.

Pravijo, da se človek brez osemletke v kratkem še na šoferski izpit ne bo več mogel prijavit.

Toda, ne glede na vse, številni šolniki še vedno vztrajajo pri svojem. Od učencev zahtevajo več, kot bi smeli v osemletki — to je v osnovni šoli. Delajo še naprej po svoje in vse preveč radi pišejo v spričevala nezadostne ocene.

Nekateri mislijo, da se s tem uveljavljajo.

Ko sem pred dnevi srečal mlado učiteljico, ki že nekaj let poučuje na neki šoli, sem jo pobaral, kako kaj polletni uspeh.

Odgovorila mi je, da so spričevala boljša, kot je pričakovala, čeprav so učitelji „mesarili“, kot običajno.

A. ULAGA

Po zakonu o poklicnem izobraževanju in urejanju učnih

DESET TISOČ KUBIČNIH METROV
GLINE ZA OBRAT HUDINJO

Glina, ki jo kopljejo v Žepini za obrat v Hudinji

Do sredine februarja bo mogoče vsak dan srečati na cesti, ki pelje iz Žepine v Celje, več deset traktorjev, naloženih z glino. Traktorji Kmetijskega kombinata Žalca namreč vozijo iz glinišča v Žepino glino za proizvodnjo obrata Hudinja, ki je v sklopu Opekarn Ljubečna. Ko se je s 1. julijem biva Celjska opekarna, sedaj obrat Hudinja, priključila k Opekarnam Ljubečna, je bila glavna skrb, kako obdržati dotedanjo letno proizvodnjo v tem obratu. V Hudinji namreč nimajo več surovin. Čeprav je na tem območju še dovolj kvalitetne glinice, je ne smejo izkoriščati, ker je prostor urbanistično zaščiten. To je precejšen strošek za kolektiv. Vseeno pa upajo, da bodo ob koncu letošnjega leta le prikazali dober poslovni rezultat. To pa je tudi pogoj, če hočejo že proti koncu leta zgraditi nov avtomatizirani obrat v Ljubečni.

Tekst in foto: MILAN BRECL

ZABELEŽENO V POSLOVNI ENOTI PODJETJA LJUBLJANA-TRANSPORT
NA PREVALJAH

Pohvalno za samoupravo

Širjenje avtobusnega prometa na Koroškem ● V Slovenjem Gradcu bodo uredili nov servis ● Načrti za razmah turistične in gostinske dejavnosti

Ko sem se v poslovni enoti Ljubljana transport na Prevaljah zanimal za gospodarjenje in načrte za nadaljnji razvoj, so me že na začetku opozorili, da so samoupravni organi te poslovne enote izredno delavni, saj jih večkrat dajejo za zgled samoupravljalcem v drugih enotah Ljubljana transporta. Ni pomembnejšega vprašanja, o katerih ne bi stekla živahna razprava v samoupravnem organu. Zato imajo pomemben delež pri doseganju te poslovne enote nedvomno tudi samoupravni organi.

Osnovna problema, s katero se srečujejo na Prevaljah, sta zdaj pomanjkanje tako šoferjev avtobusov kot sprevod-

nikov, prav tako pa tudi pomanjkanje stanovanj. Zaradi skromnih sredstev, ki jih zberejo vsako leto, ne morejo bistveno prispevati k razreševanju stanovanjskih vprašanj zaposlenih. Premalo je denarja, da bi kupili stanovanja v družbenem sektorju, zato pa raje pomagajo zasebnim graditeljem, da si rešijo stanovanjsko stisko.

Lani je poslovna enota Prevalje ustvarila nekaj nad 23.300.000 din realizacije. Letos bodo, kot računajo, pri nespremenjenem številu zaposlenih dosegli za okrog 10% višjo realizacijo kot pred letom dni. V gostinski enoti bo ostal promet na lanskoletni ravni, ker so nekaj obratov opustili. Povečanje prometa bo torej večje, kot je mogoče razbrati iz statistike.

Potniški promet, ki je lani razširil dejavnost tudi na Štajersko, bo letos prepeljal blizu 5 milijonov potnikov. Računajo

na odprtje več novih mestnih in krajevnih linij, pa tudi delavskih prog za potrebe velenjskega Gorinja. Potniki se bodo v prihodnje prevažali z avtobusi Ljubljana transporta bolj udobno, saj bo na voljo 11 novih avtobusov, prvih osem pa jih bodo dobili na Prevaljah že marca.

Tovornega prometa v tem letu bistveno ne bodo povečali. Specializirali se bodo za lažje in srednje tovore, za Železarno Ravne pa imajo uvedenih nekaj rednih prog po Jugoslaviji, na katerih vozijo posebni avtovlaki. Računajo, da bodo tovornjaki prevozili najmanj 2.200.000 kilometrov in prepeljali okrog 140.000 ton tovorov.

Za servis Ljubljana transporta v Slovenjem Gradcu bodo letos zgradili novo halo na površini 500 kv. metrov. Kupili pa bodo tudi novo opremo, da bo tako servis, spričo naraščanja števila osebnih avtomobilov, opremljen kar najbolj sodobno.

Na Koroškem se je prevaljska poslovna enota Ljubljana Transporta vključila tudi v razvijanje turizma in gostinstva. Nekatere obrate so v zadnjem času opustili, dejavnost pa bodo v večji meri razvijali v prihodnje predvsem v Črni, na Polani, v Ravnah in v Kotljah. Največjo investicijo načrtujejo za prihodnja leta v Rimskem vrelcu v Kotljah; zdaj že pripravljajo načrte za povečanje obstoječega posteljnega fonda in restavracijskih prostorov.

Da bi v prihodnje hitreje razvijali turistično in gostinsko dejavnost, razmišljajo na Prevaljah o tem, da bi v okviru Ljubljana transporta ustanovili na Koroškem samostojno poslovno enoto za turizem in gostinstvo.

M. A.

Avtomatični stroj za izdelavo aluminijastih in železnih cevi v podjetju Agrostroj Ljubljana

»AGROSTROJ« ob srebrnem jubileju

Zadnje dni decembra je kolektiv Agrostroja iz Ljubljane slavil 25. obletnico obstoja in 20-letnico samoupravljanja. Iz majhne delavnice, ki so jo ustanovili leta 1945 zato, da bi v njej popravljali kmetijske in gozdarske stroje ter ob tem vzgajali kadre, ki bi znali mehanizacijo ne le uporabljati, temveč tudi vzdrževati, se je v 25 letih razvil podjetje, ki je svojo prvotno proizvodno dejavnost močno razširilo. Že leta 1962 so se samoupravni organi v podjetju odločili, da bodo proizvodno dejavnost razširili na izdelovanje namakalnih naprav za kmetijstvo. Tako so začeli izdelovati aluminijaste cevovode, črpalke, razpršilce, hidrante in druge elemente z Diesel in elektromotorji itd. Svojih izdelkov niso prodajali samo na jugoslovansko tržišče, temveč so se usmerili tudi na izvoz.

Že takrat so v podjetju organizirali svoj projektivni in konstrukcijski biro. Zlasti po njegovi zaslugi je podjetje v nekaj letih tehnično tako napredovalo, da se je s svojimi kvalitetnimi izdelki lahko uvrstilo kot enakopravni partner med tovrstne proizvajalce naprav na svetu. To dokazuje ne samo visok odstotek izvoza – povprečno izvažajo 60% svojih izdelkov – temveč tudi pohvale in priznanja, ki jih dobiva kolektiv za svoje izdelke na domačih in tujih razstavah in sejmih.

V zadnjih letih imajo v podjetju tudi svojo livarno za odlivanje aluminijastih izdelkov, ki jih potrebujejo pri svoji proizvodnji. Posebna skupina, ki so jo formirali leta 1968,

delo s tehničnimi smolami. V to delo sodi zaščita raznih bazenov, skladišč z živili, raznih podov predvsem v živilski industriji, zaščita oken in podobno. Čeprav je ta oddelek šele v razvoju, že sedaj dosegla lepe uspehe.

Znatna sredstva je kolektiv vložil v servisno dejavnost, ki jo je razširil od kmetijske in gozdarske mehanizacije tudi na popravila in servis tovornih in osebnih vozil: Praga, Škoda, Saab in Simca.

Za uspešno in kvalitetno izvajanje del v servisnih službah ima podjetje dovolj usposobljenih kadrov. Pa tudi sicer je bila skrb kolektiva vedno usmerjena v to, da bi imeli čim več in čimboljše kadre. Niso pa pričakovali, da bodo kadri prišli od drugod, temveč so skrbeli tudi za vzgojo tistih, ki so že bili v kolektivu. Organizirali so (in jih še) tečaje in seminarje ter pošiljali delavce na razne specializacije doma in v tujino. Razen tega pa si tudi s štipendiranjem prizadevajo, da bi dobili čimveč in čimboljših delavcev.

Znatna sredstva pa vlaga kolektiv tudi v družbeni standard svojih delavcev. Svoje počitniške domove imajo v Portorožu, Bohinju in Gozd Martuljku. Mimo tega je podjetje zadnja leta dalo članom kolektiva za izgradnjo ali pomoč pri ureditvi stanovanj preko 300 milijonov starih din posojila.

Na standard delavcev nameravajo tudi v prihodnje še posebej paziti, čeprav so si v programu razvoja podjetja do leta 1975 zadali veliko ob-

sežnih proizvodnih nalog. Predvsem nameravajo zgraditi sodobne delovne prostore, saj so sedanji premajhni za tako razvito proizvodnjo. Dopolnili bodo strojno opremo in razširili program proizvodnje s sodelovanjem tujih proizvodnih partnerjev. Do 1975. leta nameravajo dvigniti bruto dohodek za 40%, zaposlenih naj bi imeli 30% več delavcev, osebne dohodke pa bodo poviševali sorazmerno s produktivnostjo.

M. B.

Betonska okna

● Nova proizvodnja v celjskem Ingradu

Minuli teden so v Medlogu pri Celju izročili v obratovanje novi obrat Ingrad. V tem obratu bodo izdelovali betonska okna po licenci avstrijske firme ASSMAN iz Lipnice.

V Ingradu so betonske okvire za okna izdelovali sicer že prej, vendar pa jih po postopku, ki so ga imeli, niso mogli izdelati zadosti, saj je bilo povpraševanje po njih zelo veliko. Na možnosti, da bi sodelovali z avstrijsko firmo, jih je opozorilo trgovsko podjetje iz Celja Kovinotehna. In v Ingradu so stopili v stik s proizvajalcem na drugi strani državne meje.

Po licenci avstrijske firme izdelujejo v Ingradu sedaj tri velikosti betonskih oken, ki so zelo primerna za industrijske objekte, gospodarska poslopja, garaže itd. Vgraditev je zelo enostavna, po novem postopku pa izdelava sedaj 8 delavcev v osmih urah okrog 120 oken, kar je občutno več, kot po postopku, po katerem so delali prej.

M. B.

»GORENJE« SE UVRŠČA MED NAŠE NAJVEČJE IZVOZNIKE

Prvi hladilniki v ZDA

S tekočih trakov v velenjskem Gorenju bodo prišli te dni prvi hladilniki, namenjeni za izvoz v Združene države Amerike. Vse hladilnike, ki jih bodo izdelali v prihodnjih nekaj tednih, bodo iz Velenja poslali čez „veliko lužo“. Zato smo obiskali to tovarno gospodinjstvske opreme in se pozanimali za izvozne načrte za letošnje leto.

Izvedeli smo, da se bo v letu 1971 uvrstila velenjska tovarna med naše največje izvoznike, saj bodo izvozili samo iz tovarne v Velenju in Nazarjih – in to v glavnem na tržišča s čvrsto va-

luto – kar za 20 milijonov dolarjev izdelkov. V primerjavi z lanskim letom povečujejo izvoz kar za 350%.

Letos bodo izvozili iz velenjskega Gorenja nad 500.000 gospodinjstvske opreme. Občutno bodo povečali neposredno prodajo velikim blagovnim hišam v Zvezni republiki Nemčiji. Med največjimi kupci so znane blagovne hiše Quelle, Neckerman, Horten, Karstadt, Hertie in druge. Izdelki Gorenja pa se bodo letos pojavili tudi na nekaterih novih tržiščih, kot na primer hladilniki v Združenih državah Amerike, Veliki Bri-

taniji in v Franciji, v Franciji pa tudi švedski. V Veliki Britaniji bodo, po doslej sklenjenih pogodbah, odpretili do konca avgusta 20.000 hladilnikov.

Gorenje širi v tem letu tudi proizvodno in poslovno-tehnično sodelovanje z nemškimi firmami Koerting pri proizvodnji črno-belih in barvnih televizijskih sprejemnikov, Krups pri proizvodnji malih gospodinjstvskih aparatov in Bauknecht. Velenjska tovarna se pripravlja na razširitev sodelovanja še z nekaterimi drugimi tvrdkami, in sicer z namenom, da razširi obstoječi proizvodni program.

Vštric s sodobnim

V štorski železarni uvajajo za obračunavanje stroškov trenutno najsoodobnejšo metodo obračunavanja „Direct Costing“. Za to metodo so se odločili predvsem zato, da bi imeli čimprej vpogled v gibanje stroškov proizvodnje, s tem pa tudi olajšan položaj pri poslovnih odločitvah. Poleg železarjev v Štorah so se za to metodo odločili tudi v Ravnah in na Jesenicah.

V pripravah na uvedbo DC (Direct costing) metode sodelujejo tudi tuji strokovnjaki, sodelavci Mednarodne organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD). To so eksperti „Industriekonsult N.S.“ iz Osla, firme, ki je bolj znana pod imenom IKO Grupa.

Uvajanje nove metode sodi med prizadevanja, da bi v Štorah uvedli kar najsoodobnejše poslovanje, s tem pa ustvarili boljše pogoje za večji poslovni uspeh.

DC bo k temu odločno pripomogla, saj bodo lahko ugotavljali direktne stroške, ki nastajajo pri proizvodnji določenega artikla, v dosti krajših časovnih presledkih. (B.)

ribnica

PRODAJA
POLKNA
VRATA
OKNA
NA KREDIT

Dopisniki poročajo

MEDVODE

DOBER IZVOZ

Medvoška kemična industrija Donit je v preteklem letu prodala kupcem v tujini za skoraj milijon 500 tisoč dolarjev izdelkov. Načrtovane izvozne obveznosti so tako presegle za 25 odstotkov. Razveseljuje je, da so kar dve tretjini izvozili v države s konvertibilno valuto.

F. R.

SLOVENSKE KONJICE

UGODNI OBETI ZA SKLADE

V tovarni kovinskih izdelkov in livarni Vitanje ugotavljajo, da so lansko leto dokaj ugodno poslovali. Letni plan so dosegli že ob koncu septembra, ob bilanci pa pričakujejo, da bo ostalo za sklade kakih 600.000 dinarjev. Dokaj ugodno sliko imajo tudi za letošnje leto. Precejšen del kapacitet že imajo izkoriščenih z naročili njihovih izdelkov za več kot pol leta. Edina težava, ki jih lahko pri tem ovira, je v nabavi reprodukcijskega materiala, potrebnega za predelavo. Zadnji čas namreč ugotavljajo, da je dokaj težko dobiti posamezne vrste železa.

V. L.

ZAKAJ JE ŠOLSKA TELESNA VZGOJA ŠE VEDNO PREMALO UČINKOVITA

Večina otrok še ni videla telovadnice

V minuli številki našega tednika smo objavili del razgovora s prof. Ivanom Križnarjem, vodjo skupine svetovalcev za telesno vzgojo pri Zavodu za šolstvo. Načeli smo osnovne probleme, ki zavirajo hitrejši razvoj šolske telesne vzgoje. Danes bomo objavili še drugi del razgovora, v katerem razlaga prof. Križnar svoje poglede na telesno vzgojo na naših šolah, ki bi jim vsekakor veljalo prislusniti.

„Materialni pogoji so, kot sem že poudaril, na naših šolah sila različni. Nekatere šole so zelo dobro situirane, kot temu pravimo, medtem ko na nekaterih šolah učitelji z učenci vred komaj životarijo. Človek bi mislil, da je učinkovitost šolske telesne vzgoje najtesneje povezana z materialnimi pogoji, v katerih dela ustanova. Vendar temu ni vedno tako. Prizadeven učitelj se znajde tudi v skromnih razmerah. Razumljivo pa je, da je lahko šolska telesna vzgoja zares na visoki ravni samo tam, kjer ima učitelj na voljo to, kar bi danes potrebovala sleherni šola...“, nam je razlagal prof. Križnar. „Zalostno je, da marsikje, kjer jim ne gre slabo, tako rekoč ničesar niso storili za to, da bi imeli mladi ljudje na voljo telovadnico in vsaj improvizirana igrišča na planem. Po drugi strani pa je na moč razveseljivo dejstvo, da so v nekaterih mestih in vaseh, kjer imajo silno omejene materialne možnosti, naravnost vzorno poskrbeli za to, da imajo na šolah dobre pogoje za učinkovit pouk telesne vzgoje. Z drugimi besedami povedano: materialni pogoji za delo na šoli v marsikaterem primeru niso odvisni od razpoložljivih sredstev, temveč od razumevanja za to dejavnost oziroma osveščenosti. Primerov, ki potrjujejo to trditev, ni malo...“

Ivan Križnar nam je povedal, da večina otrok telovadnice še videla ni, kaj šele, da bi imela možnost jo uporabljati. Vsekakor delamo slabo uslugo naši mladini, ko ob skrbi za nove šole dajemo telovadnice v drugo ali celo tretjo gradbeno fazo.

„Če sem omenil na prvem mestu vprašanje kadrov, in na drugem materialne pogoje, ki predstavljajo kamen spotike pri hitrejšem razvoju šolske telesne vzgoje, uvrščam na tretje mesto vprašanje učnih načrtov...“, je nadaljeval prof. Križnar. „Ob

tem naj povem, da ima Zavod za šolstvo nalogo, da pripravlja nove učne načrte. Pri tem je potrebno nekatere načrte napraviti povsem na novo, druge pa le prilagoditi. Seveda potrebuje vsak profil šole svoj učni načrt. Doslej so obstajali le učni načrti za osnovne šole in gimnazije, pa tudi ti so seveda že dolgo časa zastareli...“

Dejstvo je, da dobrih učnih načrtov ne moremo napraviti kar čez noč. Posebno zato ne, ker si ne moremo privoščiti enega samega tipa učnega načrta, saj so razmere pri nas vse preveč heterogene. V ponazoritev: zelo napak bi na primer ravnali, če bi vztrajali pri istem

imajo več ur šolske telesne vzgoje kot v Sloveniji tudi na gimnazijah v drugih naših republikah.

Ob učnih načrtih le še tale misel: nihče ne pričakuje oziroma ne trdi, da bodo sodobni učni načrti rešili situacijo. Sploh ne. Računamo pa, da bodo pripomogli k boljšemu delu na šolah in s tem k učinkovitejši šolski telesni vzgoji...“

„Danes vse več govorimo tudi o problemu ocenjevanja. Kdaj bo storjen korak naprej na tem področju?“

„Ocenjevanje, posebno pouka telesne vzgoje, je danes na naših šolah zares zelo zelo problematično. Že dlje časa vemo, da je numerično ocenjevanje telesne vzgoje na moč neustrezno. Saj na primer nihče ne ve kolikor toliko točno razložiti, kaj mora učenec pokazati, da bo imel na primer v petem razredu osnovne šole telesno vzgojo štiri. Torej, če gledamo na šolanje s strani mladega človeka, potem današnje ocenjevanje nikakor ni v redu. Zato si prizadevamo, da bi v prihodnje ocenjevali rezultate šolske telesne vzgoje s pomočjo posebnih kartonov. Na teh kartonih bomo lahko odčitali podatke oziroma rezultate najrazličnejših merjenj, ki bodo nazorno prikazovali zmogljivost vsakega posameznika. Iz kartona bo razvidno, kako učenec teče, kako je z njegovo močjo, njegovo težo itd. Torej, medtem, ko dosedanja numerična ocena tako rekoč ničesar ni povedala, bodo kartoni izredno zgovorni. Učenci, njihovi starši, zdravniki... vsi bodo natančno vedeli, pri čem so. Karton jih bo motiviral, medtem ko jih dosedanja ocena ne. S tem bodo dani pogoji tudi za teamsko delo, saj bodo pokazatelji razvoja in sposobnosti slehernega šolobveznega otroka natančni in predvsem zelo nazorni...“

Na račun pomanjkanja prostora smo v obeh prispevkih zaveli le del razgovora s prof. Ivanom Križnarjem. Ker pa sodimo, da je problematika izredno pomembna, saj predstavlja šolska telesna vzgoja temelj telesne kulture sleherne dežele, bomo zaprosili prof. Križnarja, da bo v prihodnje za nas še spregovoril o stvareh, za katere sodi, da so ključnega pomena pri nadaljnjem razvoju telesne vzgoje na naših šolah.

A. ULAGA

učnem načrtu tako na osnovni šoli v Izoli kot recimo v Kranjski gori. Skratka, nujno potrebni so nam novi, sodobni učni načrti, ki bodo imeli v ospredju učenca, ne pa učno gradivo. Bolj kot v preteklosti bomo morali upoštevati, da šolska telesna vzgoja ni vrhunska telovadba, da pri tej vzgojni dejavnosti nikakor ne gre za cirkuške prvine. Doslej smo namreč zelo veliko grešili. Otroke smo ponekod učili najrazličnejše vrhunske tehnike skoka v višino, pri tem pa smo povsem pozabili na potrebno skočno moč. Tako niso bili redki primeri, da je fant višje skočil v prvem razredu kot potlej v četrtem.

Za osnovne šole je učni načrt že izdelavi. Računamo, da bo letos na pomlad dokončno izoblikovan. Potlej bo prišel na vrsto učni načrt za gimnazije. Ob tem si prizadevamo, da bi na gimnazijah povečali fond števila ur za telesno vzgojo in se v tem pogledu približali naprednim deželam. Zanimivo je, da

Kljub deževnemu januarju smučarji ne počivajo. Nedeljsim smučarjem in solarjem so se že pridružili tudi predstavniki delovnih kolektivov, ki se v okviru zimskih sindikalnih iger pridno potegujejo za točke. Konec prihodnjega tedna

se bodo v Kranjski gori znova pomerili na belih stezah slovenski grabbinci, ki že vrsto let zapored prirajajo najmožnejša smučarska tekmovanja v Sloveniji sploh.

ru.

MEDOBČINSKE DELAVSKE ŠPORTNE IGRE V LETU 1971:

VEČ TEKMOVALNIH PANOG

Po sestanku predstavnikov za oddih in rekreacijo OSS in predstavnikov občinskih sindikalnih svetov v Slovenjem Gradcu

Pred dnevi so se v Slovenjem Gradcu sestali predstavniki komisije za oddih in rekreacijo pri občinskih sindikalnih svetih koroških občin in Velenja; manjkali so le predstavniki iz Radelj. Uvodoma so na sestanku ocenili lanskoletne delavsko športne igre, obširneje pa so spregovorili o medobčinskih delavsko športnih igrah v letu 1971. Ker je tako v delovnih organizacijah kot v občinah vse večje zanimanje za športna tekmovanja, so se predstavniki iz Raven, Dravograda, Velenja in Slovenj Gradca dogovorili, da v letu 1971 razširijo program medobčinskih delavskih iger tako, da uvrstijo v spored več tekmovalnih panog. Tako bodo v letošnjem letu člani osnovnih organizacij sindikata, seveda tisti, ki se bodo uvrstili v občinske reprezentance, tekmovali v veslalomu, kegljanju, namiznem tenisu, streljanju, odbojki, šahu in malem nogometu. Določili so tudi čas, kraj in organizatorje tekmovanj.

Druge medobčinske delavsko športne igre, pred letom 1970 so se člani osnovnih organizacij sindikata pomerili le v posameznih športnih panogah, se bodo začele ta mesec oziroma najpozneje v marcu, ko bo OSS Slovenj Gradec pripravil na novem zimsko-sportnem središču Rahtelov vrh tekmovanje v veleslalomu. Aprila bo v organizaciji OSS Dravograd kegljaško tekmovanje. Maja se bodo na Ravnah na Koroškem pomerili

igralci namiznega tenisa, junija pa bo v Slovenjem Gradcu nastop strelcev. V septembru se bodo srečali v Velenju šahisti, na Ravnah pa igralci odbojke. Druge medobčinske delavsko športne igre 1971 bodo šport-

niki iz Raven na Koroškem, Dravograda, Slovenj Gradca in Velenja (za zdaj še ni znano, če bodo nastopili tudi Radeljčani) končali oktobra v Velenju s tekmovanjem v malem nogometu. (an)

VI. zimski množični pohod na Stol

Gorenjske borčevske, planinsko-alpinistične, lovske in taborniške ter druge organizacije so na pobudo alpinističnega oddelka planinskega društva Jesenice že zaključile temeljite priprave za VI. množični zimski, spominski pohod na najvišji vrh zasneženih in razglednih Karavank, Stol.

Številni navdušeni ljubitelji „zimskih pojnosti“ so na iniciativo preživelih prvoborcev Jeseniške, Cankarjeve čete 25. februarja 1962. v spomin na veliko bitko 40 prvoborcev s preko 2000 Nemci in domačimi izdajalci 20. februarja 1942. izvedli prvi množični zimski, spominski pohod na Stol, katerega se je udeležilo 42 preživelih partizanov, planincev, smučarjev, tabornikov in lovcev.

Tedaj so zbrani na Stolu tudi obljubili, da na ruševinah in pogorišču Prešernove kočice, ki je bila zgrajena leta 1910, postavi in zgradi na Karavankah nov, reprezentančen planinski objekt.

Nov Prešernov planinski dom na Stolu je bil slovesno izročen svojemu namenu avgusta 1966. leta. Tedaj so bili podani idealni pogoji za nadaljnjo zdravo rast in napredek planinstva in turizma v Karavankah. Nov Prešernov planinski dom na Stolu je istočasno tudi spomenik Jožetu Kodru, prvoborcu Jeseniške Cankarjeve čete iz Baške grape, ki je padel na pragu Prešernove kočice 20. februarja 1942.

Prvi pohod in dograditev Prešernovega doma na Stolu sta dala organizatorjem pohoda novega delovnega in organizacijskega poleta. Število navdušenih udeležencev vsakoletnega množičnega zimskega spominskega pohoda na Stol se je večalo iz leta v leto. Smučarji, preživeli prvoborci, partizani, kurirji, lovci in planinci so prihajali na zasneženi Stol od vsepovsodi. Lani se je udeležilo V. zimskega spominskega pohoda na Stol 22. februarja že več kot

250 navdušenih udeležencev. To je planinsko smučarska manifestacija, ki se da primerjati z ono Po stezah partizanske Jelovice ali Po poteh partizanske Ljubljane.

Letos bo izveden že VI. pohod na Stol v soboto in nedeljo, dne 20. in 21. februarja v počastitev 30. obletnice vstaje naših narodov in ustanovitve OF in 29-letnice velike bitke 20. februarja 1942, zato bodo organizatorji dobro pripravili vse za varno hojo in prijetno bivanje vseh udeležencev na zasneženem Stolu. Planinska društva Javornik, Koroška Bela in Radvljica bodo odprla in vsaj za silo oskrbovala Valvasorjev dom pod Stolum in Prešernov dom na Stolu že v soboto, dne 20. februarja. Nasvidenje v soboto in nedeljo na zasneženem Stolu!

VELEBLAGOVNICA

nama

- priporoča potrošnikom hiter, sodoben in cenen nakup vseh potrebščin za sebe, za družino, za dom in za gospodinjstvo
- potrošnikom nudi blago na obročno odplačevanje
- za tuje kupce je v hiši menjalnica

LJUBLJANA

Potrošniki lahko izbirajo blago v poslovalnicah:

TRGOVSKA HIŠA, Ljubljana, Tomšičeva 2

BLAGOVNICA S STANOVANJSKO OPREMO,

Ljubljana, Wolfova 1

KONFEKCIJA ELITA, Ljubljana, Čopova 7
BLAGOVNICA NAMA, Škofja Loka
BLAGOVNICA NAMA, Kočevje

V Velenju začetek »DŠI 1971«

Člani osnovnih organizacij sindikata bodo tekmovali v 12 panogah

S tekmovanjem v kegljanju začinjajo v občini Velenje letošnje delavske športne igre. Kegljači, tekmovanje je razpisano za posameznike in ekipe, so v prvi krogi v ponedeljek, 1. februarja. Do oktobra bodo sledila srečanja v kegljanju še druga tekmovanja, in sicer v smučanju, košarki, streljanju, namiznem

tenisu, šahu, odbojki, rokometu, mini golfu, plavanju, malem nogometu in končno tudi atletski troboj. Člani sindikalnih organizacij iz Saleške doline so prejšnje leto nastopili v 9 panogah, letos pa so uvrstili v program še tekmovanje v košarki in mini golfu ter atletski troboj. Poleg komisije za oddih in re-

kreacijo Občinskega sindikalnega sveta Velenje bodo sodelovale pri organiziranju tekmovanj še občinska zveza za telesno kulturo Velenje ter več društev, klubov in sekcij. Pravico nastopa na tekmovanjih imajo zdaj vsi člani oziroma članice Zveze sindikatov s področja Velenja. Velenjčani pa se bodo tudi letos

vkjučili v medobčinske delavske športne igre, na katerih nastopajo občinske reprezentance iz vseh štirih koroških občin – Slovenj Gradca, Dravograda, Radelj ob Dravi in Raven na Koroškem – ter Velenja. Tekmovali pa bodo v smučanju, streljanju, kegljanju, odbojki in v malem nogometu. (vs)

KOPER

Predsednik komisije za šport in rekreacijo pri Obalnem sindikalnem svetu Koper, Robert Stropnik, je prejel za svoje več kot osemletno uspešno delo na področju delavskega športa nagrado sveta za telesno kulturo občine Koper. Robert Stropnik je namreč s svojim požrtvovalnim delom veliko prispeval k razvoju delavskega športa na obalnem območju.

C. K.

KRŠKO

Slovenski papirničarji so se končno sporazumeli o novi obliki sindikalnih športnih iger predstavnikov slovenske papirne industrije. Tekmovanje bo razdeljeno na zimski in letni del. Papirnica Količevo bo letos pokrovitelj zimskih športnih iger, medtem ko bosta Sladkogorska in celuloza iz Krškega poskrbeli za srečanja v letnih športih.

K. PAVLIHA

Pokaže naj se solidarnost ljubljanskih kolektivov.

Mestni sindikalni svet Ljubljana: »Nihče od delavcev, ki bodo morali zapustiti Vego, ne sme ostati na cesti!« ● Kruti so predpisi za delavce, če podjetje zaide v stečaj ● Pri zaposlovanju odvečnih delavcev iz Vege lahko veliko pomagata tudi ljubljanska komunalna zavoda za zaposlovanje in socialno zavarovanje

Razmere v ljubljanski tovarni optičnih izdelkov Vega so bile v zadnjih dveh mesecih do področnosti opisane v skoraj vseh dnevnih in tedenskih časopisih. Zato ne bi pogrevali vsega, kar je bolj ali manj znanega. Ponočili bi le to, da se je Vega ob visokih kreditih, ki znašajo 4,6 do 4,8 milijarde starih dinarjev, znašla v hudih škripcih s poslovno izgubo med 2,5 in 3 milijardami starih dinarjev. Razen tega Vega dolguje poslovnim partnerjem 1,2 milijarde starih dinarjev. Zaradi tega je skupščina občine Ljubljana-Center 25. decembra lani uvedla prisilno upravo, pred dobrim tednom pa stečajni postopek, ker so ugovorili, da v trenutnem položaju tudi prisilna uprava ne bi nič pomagala. Takoj, ko je bil uveden stečaj, je stečajni upravitelj FRANC MARKIČ izdelal program o tem, kaj bi se še dalo v Vegi rešiti, da ne bi nastala še večja gospodarska škoda. Začeto proizvodnjo je namreč treba dokončati. Po tem, kar je povedal stečajni upravitelj na nedavnem sestanku, ki so ga sklicali ljubljanski sindikati, bi se po programu dalo v Vegi ob blizu 400 zaposlenih in 200 milijonih starih dinarjev prometa mesečno uspešno dokončati začeto proizvodnjo.

KAM Z 200 DELAVCI?

Glede na to, da so predpisi o stečajnem postopku podjetja zelo kruti — marsikaj je treba rešiti v 14 dneh — so se tako ljudje, ki vodijo stečajni postopek Vege kot mnogi drugi zainteresirani dejavniki znašli pred številnimi dilemami. Največja pa je ta, kam z blizu 200 odvečnimi delavci, kolikor jih je v Vegi po uvedbi stečaja preveč. Med njimi so v glavnem dekleta brez kvalifikacij, nosečnice in invalidi. Stečajni postopek je tudi do teh neusmiljen, saj mo-

rajo po 15 dneh po prejemu odločbe zapustiti podjetje.

Tako bi bilo, če bi se vsi, zlasti pa stečajni upravitelj, držali črke zakona.

Na sestanku, ki so ga organizirali ljubljanski sindikati — vodil ga je njihov predsednik Rudi Bregar — smo zvedeli, da si stečajni upravitelj močno prizadeva, da bi rešili problem za-

poslitve zlasti nosečnic in invalidov. Praviloma ne bo nihče od teh dobil odpovedi. Če pa bi že kdo od teh moral iz podjetja, se je ljubljanski komunalni zavod za zaposlovanje obvezal, da se bo pobrigal za novo zaposlitev. Razen tega pa je komunalni zavod za socialno zavarovanje prevzel skrb nad tem, da ne bi nihče, ki ima pravice iz tega za-

varovanja, ostal brez njih.

Na ljubljanskem zavodu za zaposlovanje je sedaj prijavljenih 1.340 prostih delovnih mest. Po zagotovitvi Lojzeta Erbežnika, direktorja tega zavoda, bodo imeli vsi delavci, ki bodo morali zapustiti Vego, absolutno prednost pri zaposlitvi. Slišali smo, da bi podjetje, kot so Kolinska in neka-

tera tekstilna podjetja v Ljubljani, takoj sprejela na delo več deset mladih deklet, Klinične bolnišnice pa bi potrebovale najmanj 50 deklet za strežnice, čistilke in podobna dela.

PROBLEM JE S 75 UČENCI

Vzporedno se pojavlja še en težak problem: kaj bo s 75 učenci, ki obiskujejo Vegino

poklicno šolo. S slabim poslovanjem v matičnem podjetju se se mladi ljudje, ne krivi ne dolžni, znašli pod velikim vprašanjem, kaj bo z njimi? Mestni sindikalni svet Ljubljane odločno vztraja na tem, da je treba tem dekletom in fantom iz III. letnika omogočiti dokončanje šolanja na tej šoli, tisto pa, ki bodo končali prvi letnik, bodo vključili v druge ljubljanske poklicne šole.

„Sreča v nesreči je, da Vega v Ljubljani, kjer so industrija in druge gospodarske dejavnosti močno razvite“, je dejal Rudi Bregar. „Zato se morajo prav ob takih primerih izkazati tudi solidarnost ljubljanskih kolektivov, da sprejmejo medsebojno ljudi, ki niso po svoji krivdi v Vegi izgubili delo. Ljubljanski sindikati se bomo potrudili, da nihče od delavcev iz Vege ne bo ostal na cesti.“

M. ŽIVKOVIČ

Potapljaško delo je eno najbolj težkih opravil. Je pa tudi nevarno — Foto: A. Angič

DOPISNIKI JAVLJAJO

Delovne organizacije v krški občini imajo letos 68 štipendistov na srednjih, višjih in visokih šolah. S štipendiranjem si skuša zagotoviti manjkajoči strokovni kader le 11 podjetij, med temi je na prvem mestu tovarna „Djuro Salaj“, ki ima 37 štipendistov. To so podatki iz ankete, ki so jo pred kratkim naredili v občini Z. S.

ZASAVSKI KOLEKTIVI O SPREMENBI TEČAJA DINARJA

GLODAJOČA SKRIB

Čeprav so v vseh delovnih organizacijah na širšem zasavskem območju pričakovali devalvacijo, in jih torej ni iznenadila, ker jo prištevajo med pomembnejše stabilizacijske ukrepe, jih vsepovsod skrbi, kaj bo prineslo „odtajanje“ cen. Ponekod pa so že izračunali, da jim bo obetana podražitev električne energije, železniških prevozov, tekočih goriv in morda še česa drugega, povzročila nadvse hude preglavice, ki jim bodo težko kos, če zvezni organi ne bodo s prihodnjimi sistemskimi rešitvami razbremenili gospodarstva.

Izjava predsednika slovenskih sindikatov, Toneta Kropuška, objavljena preko televizije in v dnevnem tisku, je spričo tehtnosti in nekaterih argumentov naletela v zasavskih delovnih kolektivih na veliko zanimanje, ker je po mnenju vodstev podjetij in neposrednih proizvajalcev udarila v sredino tarče. To, da bo treba poskrbeti, da ne bi tudi najrevnejši občutili ukrepov devalvacije in

novih ukrepov, ki bodo še sledili, v enaki meri, kot bogatejši, je po sodbah številnih delavcev zdaj temeljno vprašanje, ki ga bo naša družbena skupnost morala rešiti. Po dosedanjih ukrepih sodeč je zelo malo izgledov, da bi vendarle zadovoljivo odpravili ta problem in v Zasavju odkrito navajajo privilegirano položaj elektrogospodarstva in njegovih kolektivov, ki ne bodo ničesar izgubili, marveč celo

pridobili. V trboveljski Cementarni so celo izračunali, da jim bo podražitev električne energije in železniških prevozov vzela še zadnje ostanke prebitka na proizvedeno tono cementa, tako da bo njihova proizvodnja v prihodnje še manj rentabilna, kot je zdaj. In čeprav so v tem podjetju lani bistveno povečali produktivnost in obseg proizvodnje, so ostali njihovi osebni dohodi enaki, kot leto prej ali celo manjši, če v povprečje zaslužkov zajamejo nedeljsko delo in obratovanje ob prostih sobotah.

Vrsta kolektivov v Zasavju zdaj proučuje, kaj storiti n. pr. za zmanjšanje uvoza surovin in reprodukcijskega materiala. V trboveljski Strojni tovarni so lani uvozili za okrog 8 milijon-

nov dinarjev repromateriala. Letos bi radi zmanjšali uvoz in kupovali to blago doma, toda če bo držaje, kot že zdaj napovedujejo, bodo tudi njihova izvozna prizadevanja običajna na mrtvi točki. Zavaljo tega namreč ne bodo konkurenčni na tujih tržiščih, pa čeprav imajo možnosti, da bi letos prodali v tujino za okrog 1 milijon 300.000 dolarjev raznih izdelkov. Razumljivo pa je, da bodo prisiljeni nekoliko bolj počasi uresničevati program modernizacije. Z njim predvidevajo uvoz sodobne opreme in strojev z Zahoda, zaradi devalvacije pa bodo posledje te možnosti bistveno manjše, ker nimajo na razpolago dovolj denarja.

V hrastniški Steklarni znaša

razmerje med uvozom in izvozom ena proti osem. Izvozili bodo za okrog 2 milijona in pol dolarjev blaga. Cene za letos so že dogovorjene in v Steklarni bodo vztrajali na njih. Če pa se bodo podražili tekoče gorivo, železniški prevozi ter surovine, bodo pravzaprav kmalu izgubili to, kar je prinesla devalvacija.

Ukrepi za stabilizacijo našega gospodarstva bi ostali nepopolni, če ne bi sprejeli tudi sprememb sedanjega deviznega in zunanjetrgovinskega sistema. Tudi v zasavskih podjetjih pravijo, da bi devalvaciji morali slediti najprej ukrepi na teh področjih. V času, ko pišemo ta satev, zasavski izvozniki še niso zvedeli nič novega v zvezi z dopolnitvami deviznega in zunanjetrgovinskega režima. —m—

Beg iz negotovosti

Razprtije med zaposlenimi v Zavodu za zaposlovanje invalidnih in drugih oseb v Kamniku so naredile svoje. V tem delovnem kolektivu, kjer je bilo v zadnjem času med zaposlenimi še najmanj invalidov, se ukvarjajo s konfekcijo, ki jo izdelujejo iz krzna in usnja. Doslej so delali s stariji stroji in tako je kolektiv s statusom ustanove bolj ali manj živovaril, pa čeprav so bili na trgu njihovi izdelki iz najdragocenejšega krzna zelo iskani. Tako ni moglo iti več naprej. Ob koncu minulega leta se je kolektiv zavoda za zaposlovanje invalidov in drugih oseb na referendumu enoglasno odločil, da se s prvim januarjem 1971 pripoji h kamniški Tovarni usnja.

Dober mesec je tega, odkar Zavod deluje kot obrat konfekcije Tovarne usnja. Perspektive obrata so glede na to, kaj sta povedala Matija Briški in Stane Simšič, komercialni vodja in direktor tovarne, zelo optimistične.

„V prvi vrsti bomo proizvodnjo v tem obratu iz obrtniške popolnoma spremenili v industrijsko proizvodnjo“, je rekel direktor tovarne. Razen tega bomo obrat še razširili in v njem zaposlili skupaj 60 delavcev, to je 40 več, kot jih je zdaj v tem obratu. V nove stroje in nove proizvodne prostore bomo investirali blizu 1.500.000 dinarjev.“

Tovarna usnja v Kamniku pa se za pripojitev Zavoda za zaposlovanje invalidov in drugih oseb ni odločila samo zaradi ekonomskih nagibov. V tem kolektivu je videla pred seboj ljudi — med njimi tudi invalide — ki si sami brez vsakršnega strokovnega vodstva niso znali dosti pomagati, da bi v razvoju zavoda storili še korak dlje od doseženega. Če ne bi Tovarna usnja v Kamniku tudi po tej strani pokazala dobre volje, potem bi bila usoda kolektiva Zavoda za zaposlovanje invalidov in drugih oseb še naprej negotova.

Z.